

Leto XIII. št. 9
15. september 1966

CINKARNAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA CINKARNE CELJE

DELO CENTRALNIH ORGANOV UPRAVLJANJA

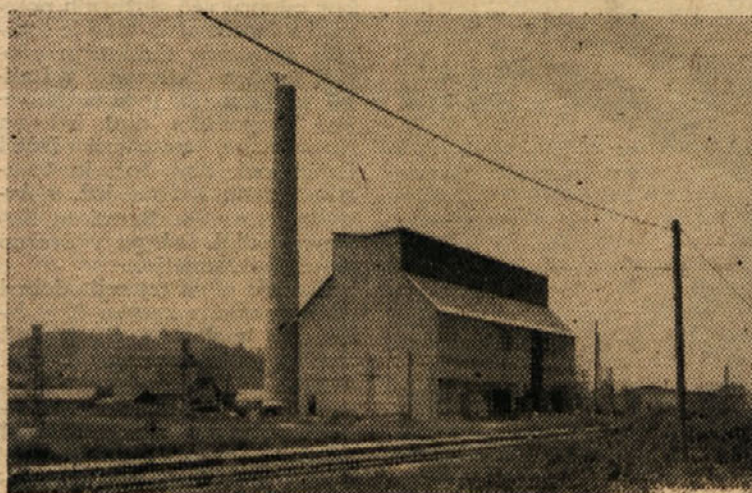
Centralni delavski svet je imel od izvolitve v aprilu pa do konca meseca avgusta 1966 štiri redne in eno izredno sejo, sestajal se je torej vsakih 24 dni. Udeležba na sejah je bila nezadovoljiva, saj se jih je povprečno udeležilo po 38,6 članov ali 68,2 %, kar je za CDS s 57 člani odločno premalo. Povprečni izostanek 18 članov, od tega je 8 do 9 članov izostalo neopravičeno je vsekakor precej velik in nesprejemljiv. Tem članom, posebno pa tistim, ki izostajajo neopravičeno, bodo morale naše politične organizacije, oziroma kolektiv posvetiti več pozornosti. Svoje izostajanje morajo ti člani opravičiti pred kolektivom, saj jih je le-ta izvolil v organe upravljanja, da v njegovem imenu upravljajo podjetje.

Prva seja po izvolitvi polovice članov CDS je bila posvečena konstituiranju centralnega delavskega sveta. Člani so s tajnim glasovanjem izvolili svojega predsednika in namestnika predsednika. Za predsednika je bil izvoljen tovariš Janko Rebov, kemijski tehnik v OOB, za namestnika predsednika pa tovariš ing. Milan Krivec, obratovodja mehaničnih delavnic. Na tej seji so se člani sveta tudi seznanili s potekom volitev v organe upravljanja v našem podjetju. Nadalje je CDS tudi izvolil novi upravni odbor, ki šteje skupaj z glavnim direktorjem 11 članov. Imena članov UO so bila objavljena v Cinkarnarju 15. maja.

Svojo drugo sejo je CDS posvetil obdelavi in potrditvi pravilnika o delitvi osebnih dohodkov. Potrdil je tudi ostale pravilnike, in sicer: Pravilnik o delitvi osebnih dohodkov po ekonomskem učinku, Pravilnik o izdajanju in tiskanju glasila »Cinkarnar«, Pravilnik centra za strokovno izobraževanje, Pravilnik o štipendiranju, Pravilnik o uporabi osebnega avtomobila in Pravilnik za tehnične izboljšave. Vsi navedeni pravilniki so sestavni del Pravilnika o delitvi osebnih dohodkov. Na tej seji je CDS tudi odobril kredit za dovršitev ledarne; led potrebujemo v OOB.

Za obrat Mozirje pa je odobril izgradnjo skladišča, ki ga ta obrat potrebuje za vskladiščenje vnetljivih tekočin.

Na svoji tretji seji je CDS potrdil prevzem uprave podjetja po novem upravnem odporu. Obravnaval in kritično je pre-

Montaža naprav v obratu rafinacije cinka — New Jersey naglo napreduje. Pričetek obratovanja teh naprav pomeni za naš kolektiv veliko pridobitev; poleg tega, da bo mo proizvajali izredno čist cink (99,995 % Zn) bomo pridobivali tudi kadmij in svinec.

gledal proizvodnjo in izvršitev planskih nalog za prvih pet mesecev letošnjega leta. Potrdil je poročilo o izgradnji objektov nove žveplene kisline, pražarne in rafinacije cinka. Kritično je pregledal in ocenil prva izplačila osebnih dohodkov po novem pravilniku o delitvi osebnih dohodkov, ki velja od 1. aprila dalje. Po razpravi je imenoval tudi sedemčlansko komisijo, ki je imela nalogo, da temeljito preanalizira celoten pravilnik. Ugotoviti je morala vse napake in pomanjkljivosti v pravilniku ter skupno s komisijo, ki jo je imenovala polletna konferenca sindikalne organizacije predlagati centralnemu delavskemu svetu, oziroma upravnemu odboru, spremembo ugo-

toljenih nepravilnosti. Nadalje je CDS na tej seji odobril službeno potovanje na Nizozemsko strokovnjaku ŽTP Maribora. Ta strokovnjak je skupno z našim predstavnikom pregledal in ugotovil sposobnost cistern za prevoz žveplene kisline, ki jih nameravamo kupiti na Nizozemskem. Cena cistern je zelo ugodna. Na tej seji je CDS, na predlog komisij za urejevanje kršitev delovnih dolžnosti, s tajnim glasovanjem izglasoval odpust iz delovne organizacije sedmih nediscipliniranih članov.

Na svoji četrthi seji je CDS obravnaval in potrdil poročilo

PROIZVODNJA IN PRODUKTIVNOST V AVGUSTU

V avgustu je proizvodnja potekala v okviru planskih zadolžitvev z izjemo obrata žlebov in cevi, kjer je bila proizvodnja in prodaja pod planom. Ker je to naš najbolj akumulativen proizvod, je ta izpad proizvodnje in prodaje občutno vplival na zmanjšanje dohodka. Obrat topilnice, delno zaradi remonta peči in velike vročine, ni dosegel osnovnega plana. Zastoji so se pojavili tudi v proizvodnji žveplene kisline zaradi okvar na fluosolidnih reaktorjih. V prvem polletju modre galice nismo proizvajali zaradi pomanjkanja bakra, zato je proizvodnja pod planom. Zaradi zastojev v preteklih mesecih in zaradi pomanjkanja žveplene kisline je bila v tem mesecu pod planom tudi proizvodnja superfosfata. V zadnjih mesecih opažamo tudi pri organskih barvilih, da prodaja zaostaja za prodajo v prvih mesecih letošnjega leta, kar je posledica novega gospodarskega razvoja naše države.

V avgustu pa je stekla proizvodnja nove žveplene kisline, tako da smo zabeležili že proizvodnjo 689 ton žveplene kisline v novem obratu.

Kljub navedenim zastojem proizvodnje pa je letni proizvodni plan dosežen z 69,5 % torej je presežen za 3,1 %, kumulativno pa smo v osmih mesecih letošnjega leta ustvarili za 16,8 % večjo proizvodnjo kot v istem razdobju lanskega leta. Te proizvodne rezultate pa smo dosegli z bistveno nespremenjenim številom zaposlenih, tako da ugotavljamo tudi porast produktivnosti v tem razdobju. Produktivnost dela je v letošnjem letu za 16,1 % večja od dosežene produktivnosti v razdobju januar—avgust 1965.

Izvoz je bil v avgustu po vrednosti pod planom. Vzrok je isti kot v prejšnjih mesecih — zaradi pomanjkanja domačih cinkovih koncentratov smo morali le-te uvoziti in sedaj vračamo surovi cink iz naslova predelave uvoženih cinkovih koncentratov. Iz navedenih razlogov je tudi

(Nadaljevanje na 2. strani)

o poslovnih rezultatih, doseženih v prvem polletju 1966. Nadalje je soglasno sklenil, da naše podjetje pristopi kot soustanovitelj k poslovnemu združenju »Union gas«.

Za oddih in rekreacijo članov našega kolektiva je CDS odobril nakup počitniškega doma »Rinka« v Solčavi. Dom je odprt od 1. avgusta 1966 dalje. Na tej seji je tudi potrdil sklep delavskega sveta enote metalurgije oziroma predlog UO, da se delavcem na delovnem mestu »čistilec destilacijskih peči« od 1. avgusta 1966 dalje prizna vročinski dodatek v višini 50 točk. Spremenil je svoj sklep, ki določa nadomestilo za redni letni dopust.

(Nadaljevanje na 2. strani)

CINK V GRADBENIŠTVU

Cink — kdo ga ne pozna? Verjetno ga vsi poznamo, ne vemo pa v kakšne namene ga uporabljajo. Danes vedno znova iščemo nove gradbene materiale, da bi za vsako ceno našli kaj novega, pri tem pa često grešimo. Pri iskanju novega nam po navadi zmanjka časa, da bi se lahko temeljito spoznali z že preizkušenimi in cenejšimi materiali, zato se sigurno izplača, če staro znanje obnovimo in povemo, kaj je novega na tem področju.

Da bi mogli oceniti vrednost cinka kot gradbenega materiala si bomo nadrobno ogledali pogoje uporabe. Cink v obliki cinkove pločevine ali kot zaščitnik kovinskih konstrukcij ima v sodobnem življenju vsestransko uporabnost; zato pogledimo kako se obnaša, kadar je izpostavljen atmosferi, kako se obnaša pri stiku z vodo, nadalje z ostalimi kovinami in raznimi gradbenimi materiali, ali ga lahko uporabimo pod zemljo in podobno.

Cink izpostavljen atmosferi

Kadar svežo cinkovo površino izpostavimo delovanju zraka in dežja, kmalu opazimo, da je posivela. Sprememba lepe srebrnosive barve cinka v tem-

b) Čistost cinka je praktično nepomembna za njegovo življenjsko dobo.

c) Žveplo kot produkt zgorevanja goriv je največji sovraž-

nik cinka in ostalih materialov. Cinkove površine izredno počasi korodirajo ob morju ali na deželi daleč proč od mestnih in industrijskih naselij. Prisotnost soli v atmosferi ne vpliva na potek korozije. Tako praksa kot razni preizkusi so potrdili, da cinkova pločevina debeline 0,8 mm na strehi nekje ob morju vzdrži 100 let, dobro pocinkana pločevina pa 20 let.

Žveplo v zraku vedno pospešuje razpadanje cinka. Atmosfersko žveplo hitro oksidira v žvepleno kislino, ki je zaradi

obilice vlage zelo razredčena in še bolj agresivna in napada zaščitno plast bazičnega cinkovega karbonata ter ga pretvarja v lahko topen cinkov sulfat, ki ga z lahkoto odnaša dež. Tako pride do verižne reakcije, pri kateri se vedno znova troši cink za nastajanje cinkovega karbonata, ki ga blaga žveplena kislina topi, sloj cinka pa je vedno tanjši. Hitrost razpadanja cinka je direktno odvisna od količine žvepla v zraku,

(Nadaljevanje na 3. strani)

Delo centralnih organov upravljanja

(Nadaljevanje s 1. strani)

Svojo izredno sejo pa je CDS posvetil poročilu, oziroma predlogu upravnega odbora o ponovno izvršeni inventuri osnovnih sredstev. Izkazane viške in manjke je delavski svet potrdil, potrdil pa je tudi nekaj osebnih obremenitev. Sprejel in potrdil je tudi več sklepov, s katerimi je določeno knjižno vodenje vseh osnovnih sredstev.

upravnega odbora, je UO sprejel in potrdil poročilo prejšnjega UO ter potrdil prevzem uprave podjetja. Na tej seji se je tudi konstituiral, izvolil je svojega predsednika in namestnika predsednika.

Za predsednika upravnega odbora je bil izvoljen tovariš Vili Raznožnik, dipl. inž., za namestnika predsednika pa tovariš Ljubo Kompan, kemijski tehnik.

Na drugi seji je upravni odbor odobril več službenih potovanj v inozemstvo, tako je tovarišu glavnemu direktorju odobril službeno potovanje v Italijo in Francijo, tovarišu Jakobu Raspotniku, dipl. inž., na Nizozemsko, tovarišici Jožici Farčnikovi, dipl. inž. in tovarišu Milanu Krivcu, inž. v Avstrijo, tovarišu Bernardu Kostevcu, dipl. inž. pa v Zvezno republiko Nemčijo.

Nadalje je na tej seji odobril odpis razlike v znesku 50,47 N-din, ki je nastala ob prodaji cinkove pločevine neki norveški firmi.

Tovarišu Danilu Kosu, elektricarju je odobril trimesečni izredni neplačani dopust.

Na tretji seji je upravni odbor obravnaval pritožbe naših delavcev, ki so se pritožili zaradi razvrstitve na delovno mesto.

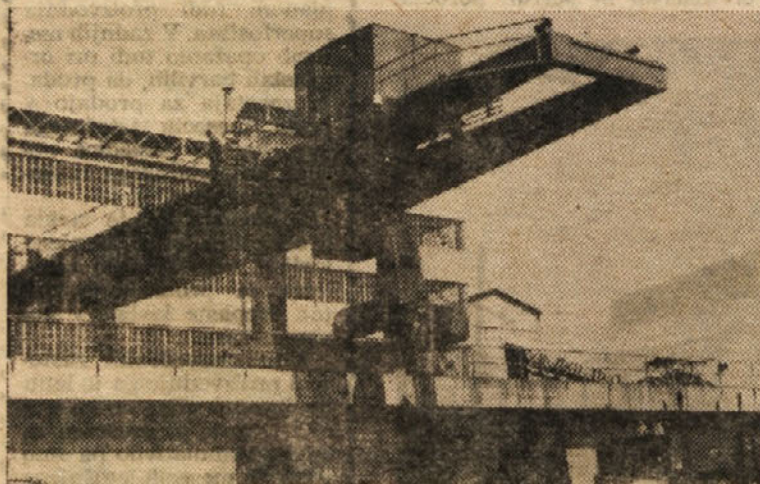
Na tej seji je dvema našima delavcema odobril posojilo za individualno stanovanjsko izgradnjo, in sicer 5.000 N-din, in pa 2.000 N-din. Nadalje je na tej seji obravnaval več prošenj za dotacijo. Ker so tozadevna sredstva že v začetku leta plansko razdeljena je večinoma vse prošnje zavrnil, oziroma odstopil v rešitev izvršnemu odboru sindikalne podružnice.

Na četrti redni seji je UO obravnaval izpolnitev planskih nalog v prvih štirih mesecih tega leta. Nadalje je na tej seji odobril trimesečno prakso na Poljskem tovarišu Rastislavu Čatru, tehniku v kemiji I. Sprejel je predlog glede dodelitve pavšala kurjačem parnega kotla za delo na parnem stroju. Nadalje je na tej seji sprejel predlog, da se delavcem na delovnem me-

stu »čistilec destilacijskih peči« dodeli vročinski dodatek. Poleg tega je na tej seji obravnaval še več prošenj za dotacije, ki jih naslavljajo na upravni odbor razne šole, društva itd.

Svojo peto sejo je upravni odbor posvetil v glavnem poročilu o doseženih poslovnih rezultatih v prvem polletju letošnjega leta. Odobril je zvišanje posojila graditeljem zadružnih hišic na Hudinji do višine 40.000 N-din. Nadalje je predlagal CDS spremembo sklepa, ki določa nadomestilo za redni letni dopust. Na tej seji je sprejel tudi predlog o nakupu počitniškega doma »Rinka« v Solčavi. Sprejel je tudi predlog, da naše podjetje pristopi kot soustanovitelj poslovnega združenja »Union gas«. Za poizkuse z našimi umetnimi gnojili in zaščitnimi sredstvi je najel več parcel pri KZ Šmarje pri Jelšah.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Se preden je pričela obratovati piritna linija v novem obratu za proizvodnjo žveplene kisline, sta žerjava nad rudnim dvorom izpraznila mnogo vagonov, natovorjenih s cinkovim in piritnim koncentratom.

nošivo pomeni da se je na površini napravila tanka zaščitna plast, ki ščiti kovino pred nadaljnjim razpadanjem pod vplivom raznih korozijskih procesov. V čisti atmosferi je ta zaščitna plast zelo učinkovita in da cinku izredno dolgo življenjsko dobo. O uporabnosti cinka v atmosferi lahko napravimo dva zaključka, ki sta plod številnih raziskav in 150 letnih izkušenj:

a) Stopnja razpadanja cinkove površine zavisi predvsem od okolja, kjer je cink uporabljen.

S temi sklepi je določil kdo odgovarja za točno in ažurno vodenje osnovnih sredstev. Viški in manjki pri inventuri osnovnih sredstev se v prihodnje ne bi smeli več pojavljati.

UPRAVNI ODBOR

Upravni odbor podjetja, izvoljen je bil v maju, je imel do konca avgusta sedem sej, sestajal se je torej približno vsakih 15 dni.

Udeležba na sejah je bila zelo odbora, saj je bilo navzočih povprečno deset članov ali 91%. Svojo odsotnost so člani vedno opravičili; neopravičenih izostankov ni bilo.

Na svoji prvi seji, udeležili so se tudi člani prejšnjega

Nadomestila za prve tri dni

ZAČASNA DOLOČILA O NADOMESTILIH OSEBNEGA DOHODKA ZA PRVE TRI DNI BOLNIŠKEGA STALEŽA

Na podlagi člena 25 Zakona o spremembah in dopolnitvah Temeljnega zakona o zdravstvenem zavarovanju (Uradni list SFRJ, št. 29/66), ki določa, da so delovne organizacije dolžne s splošnim aktom — sklepom, oziroma pravilnikom določiti višino nadomestila osebnega dohodka za prve tri dni bolniške odsotnosti z dela, ki se plačuje iz sredstev gospodarske organizacije, je upravni odbor podjetja v mesecu avgustu sprejel in potrdil naslednje začasne sklepe, ki določajo višino nadomestila za tri dni bolniškega staleža.

● Stoodstotno nadomestilo za prve tri dni bolniškega staleža prejmejo tisti delavci, ki bolujejo zaradi obratne poškodbe, ki pa ni nastala po krivdi poškodovanca. Nadalje prejmejo 100% nadomestilo tudi tisti delavci, ki bolujejo zaradi poklicne bolezni, 100% nadomestilo prejmejo tudi vajenci.

● Šestdeset odstotno nadomestilo za prve tri dni bolniškega staleža se prizna tistim zavarovancem za nezgodo na delu, za katero je kriv zavarovanec sam. 60% se prizna tudi za nezgodo, ki se je pripetila na poti na delo oziroma z dela. Enak odstotek se prizna tudi za nezgode, ki se pripetijo izven dela.

● Sedemdeset odstotno nadomestilo za prve tri dni bolniškega staleža se prizna zavarovancem za nego družinskega člana.

● Osemdeset odstotno nadomestilo za prve tri dni bolniškega staleža pa se prizna za vsa ostala obolenja.

Zavarovancem, ki po predpisih Temeljnega zakona o zdravstvenem zavarovanju ne izpolnjujejo zavarovalnega pogoja, to je, da niso neprekinjeno zaposleni 9 mesecev oziroma 18 mesecev v zadnjih dveh letih zaposlitve do nastanka bolniškega staleža prizna naslednje nadomestilo:

● Stoodstotno nadomestilo se prizna zavarovancu za obratno poškodbo, ki ni nastal po krivdi zavarovanca, enako se prizna tudi za poklicna obolenja.

● Šestdeset odstotno nadomestilo se prizna zavarovancu za obratno poškodbo če je poškodba nastala po krivdi zavarovanca. Nadalje se prizna 60% nadomestilo za poškodbe, ki so nastale na poti na delo ali z dela, nadalje za nego družinskega člana in za vsa ostala obolenja.

● Petdeset odstotno nadomestilo pa se prizna zavarovancem za poškodbe, ki so nastale izven dela.

Poškodovanec, ki se je poškodoval na delu prejme začasno 60% nadomestilo. Razliko do 100% nadomestila pa poškodovanec prejme, čim HTV komisija pri delavskem svetu delovne enote ugotovi, da obratna poškodba ni nastala po krivdi ponesrečenca.

Nadomestilo za prve tri dni bolniškega staleža se izplačuje v višini povpreč-

nega osebnega dohodka, ki ga je imel zavarovavec v preteklem letu. Za leto 1966 se torej izračuna in izplača povprečni osebni dohodek, ki ga je zavarovavec prejel v letu 1965.

Ti začasni sklepi oziroma bodoči pravilniki pa veljajo od 1. avgusta 1966 dalje. Namen teh sklepov oziroma pravilnika je z ekonomskimi ukrepi zbuditi zavest in odgovornost vseh naših delavcev, da z vzdrževanjem varnostnih in zaščitnih naprav ter z redom in disciplino na delovnih mestih, kakor tudi na poti na delo, domov, bolj pazijo na svoje zdravje in delovno sposobnost.

Nadomestila za bolezenske izostanke od treh dni naprej pa se izplačujejo po predpisih Temeljnega zakona o zdravstvenem zavarovanju.

UPRAVNI ODBOR

(Nadaljevanje s 1. strani)

Na šestem zasedanju je UO obravnaval poročilo o izvršeni inventuri osnovnih sredstev ter pripravil predlog za CDS.

Nadalje je pripravil predlog za ustanovitev novega sektorja, kakor tudi predlog za imenovanje glavnega inženirja investicijskega sektorja in predlog za imenovanje glavnega inženirja vzdrževalnih obratov.

Na sedmem zasedanju je upravni odbor uvedel postopek za spremembo oziroma dopolnitev Pravilnika o medsebojnih razmerjih in Statuta podjetja. Določil je tudi komisijo, ki bo pripravila ta osnutek sprememb.

Našim strokovnjakom iz predelovnih, kemijskih in metalurških obratov je odobril več specializacij na Poljskem. Na specializaciji bodo od 7 do 30 dni — po potrebi. Nadalje je na tej seji obravnaval več prošenj, ki jih na UO pošiljajo razna društva in ustanove.

D. Murovič

CINK V GRADBENIŠTVU

(Nadaljevanje z 2. strani)

Posledica teh procesov je mnogo krajša življenjska doba cinkove ali pocinkane pločevine. Nekje v industrijskem rajonu bo 0,8 mm debela cinkova pločevina vzdržala 50 do 80 let, dobra pocinkana pločevina pa kvečjemu 5 do 10 let.

Zveplo prihaja z dimnimi plini iz industrijskih in hišnih dimnikov, pri čemer imajo dimni plini premoga manj žvepla kot dimni plini zgorlega tekočega goriva. Zlasti veliko žvepla vsebujejo odpadna tekoča goriva, ki jih uporabljajo

za kurjenje, ker so razmeroma poceni. Nagel prehod od kurjenja s premogom na kurjenje z odpadnimi olji je povzročil naglo propadanje streh v Parizu in Angliji. Ne smemo pozabiti, da je v Parizu 90% streh kritih s cinkovo pločevino in da zaradi zvečanih količin žvepla v zraku nastajajo občutne škode na teh strehah.

b) Cestokrat logično mislimo, da bo najfinejši cink, zato ker ga v žvepleni kislini težko topimo, mnogo odpornejši v atmosferskih prilikah kot je navaden cink. Praksa je to misel

odločno zavrgla in ni opaziti razlik v stopnji razpadanja cinka glede na čistost kovine.

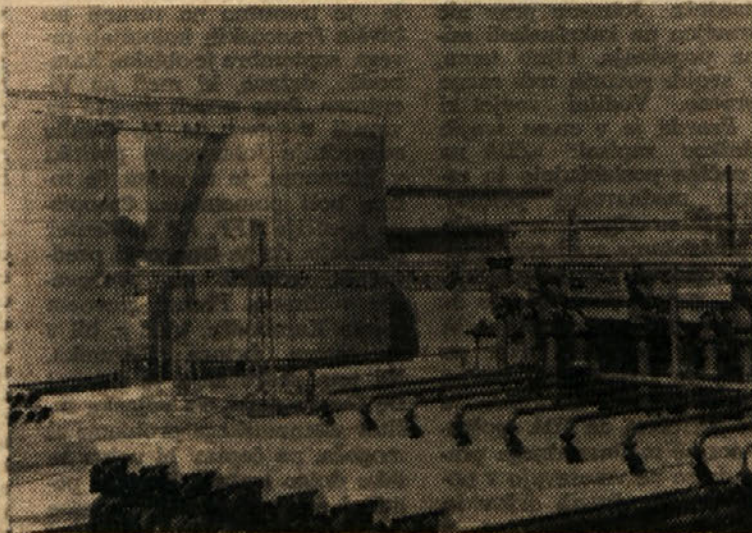
Razni poskusi pocinkovanja jeklene pločevine s cinkom, ki so mu bile dodane kovine so ostali brez pozitivnih rezultatov. Nekaj uspeha je bilo s cinkom, ki je bil oplemeniten z 2% bakra. Njegova življenjska doba se je povečala za 20% in to v mestni ali industrijski atmosferi. Nekaj upanja na boljšo obstojnost imajo cinkovi valjani izdelki oplemeniteni z bakrom in titanom. Laboratorijski poizkusi so dali dobre rezultate, ki pa še niso potrjeni s prakso zaradi prekratkega roka uporabnosti.

Iz razloženega gradiva lahko zaključimo, da je življenjska doba cinkove pločevine ali pocinkane pločevine proporcionalno odvisna od debeline cinkovega sloja in od zunanje okolice.

Pleskanje cinkovih površin

V najtežjih atmosferskih prilikah je najbolje če cinkove površine prepleskamo z obstojnimi barvami. Sveže cinkove ali pocinkane površine so za pleskanje neprimerne, zato je najbolje, da jih za krajši čas izpostavimo vplivom atmosfere.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Hladilne naprave in rezervoarji v obratu žveplene kisline.

OB IZPOPOLNITVI DVEH ZAKONOV

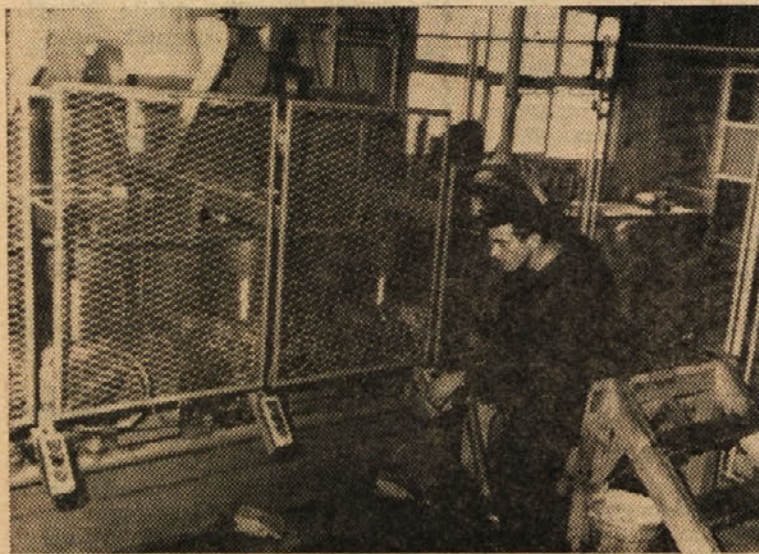
NEKAJ VAŽNIH KVALITETNIH SPREMOMB V PREDNAČRTU O IZMENJAVI ZAKONA O SREDSTVIH GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ IN O PREDNAČRTU ZAKONA O PRISPEVKU NA SREDSTVA SKUPNE PORABE

S prednačrtom zakona o izmenjavi in dopolnitvi zakona o sredstvih gospodarskih organizacij so predvidene nekatere bistvene spremembe, ki jih je potrebno temeljito proučiti tudi v našem podjetju, zlasti z vidika gospodarnosti in rentabilnosti poslovanja

Važnejše spremembe so naslednje:

● Podjetja samostojno odločajo o zavarovanju stvari, ki predstavljajo osnovna sredstva, obratna sredstva in sredstva

morajo koristiti sredstva, ki se izločajo v sklad skupne porabe v skladu z zakonom o izločevanju sredstev za stanovanjsko izgradnjo (prejšnji 4% prispevek za stanovanjsko izgradnjo).

Naprava za vlečenje žice je popolnoma avtomatizirana.

skupne porabe po načelu dobrega gospodarja s tem, da delajo v cilju ohranitve nezmanjšane vrednosti sredstev, s katerimi upravljajo, če s posebnim zveznim zakonom ni drugače odrejeno.

Proučiti je torej potrebno zavarovanje sredstev v tej smeri, da se višina premij zmanjša vendar brez rizika zmanjšanja vrednosti sredstev ob pojavu škodnih primerov (npr. stroje- lomno zavarovanje).

● Obratna sredstva so tudi stvari, ki služijo kot orodje za delo, katerih doba trajanja je krajša od enega leta brez ozira na njihovo vrednost, kot tudi stvari, ki služijo kot orodje za delo in je doba trajanja daljša od enega leta, če posamezna vrednost teh stvari ne presega vrednost 500 N-din.

● Sredstva skupne porabe podjetja se uporabljajo v skladu s svojimi potrebami podjetja in potrebami članov kolektiva, v skladu s statutom ali drugim splošnim aktom podjetja, za stanovanjsko izgradnjo pa se

Uporaba sredstev skupne porabe ni več določena z zakonom taksativno, kot do sedaj. Z novim zakonom je tudi prepuščeno kolektivom, da tudi dejansko demokratično preko statuta ali splošnih aktov odločajo o uporabi sredstev skupne porabe, ter je tako v tem določilo manifestirana krepitev samoupravnih pravic kolektivov v tem smislu, da popolnoma samostojno odločajo o uporabi sredstev skupne porabe.

● Zanimivo je novo določilo, ki dovoljuje prodajo orodja državljanom ali civilnim pravnim osebam, in sicer orodja za delo, ki predstavljajo osnovna sredstva, ali sredstva skupne porabe, ki so uporabljena za obrtno dejavnost, za poljedelsko proizvodnjo in za opravljanje drugih gospodarskih dejavnosti, s katerimi se lahko bavijo državljan ali civilno pravne osebe, vendar pod pogojem, da je prodaja teh stvari organizirana z javno licitacijo. Te stvari so lahko izjemoma prodane državljanom ali civilno pravnim osebam tudi s pismeno ponudbo ali z neposredno pogodbo samo, če prodaja teh stvari ni uspela z javno licitacijo, predhodno objavljeno v dnevnem časopisu ali na drug običajen način.

Dosedanji način, ki ni dovoljeval prodaje stvari, ki predstavljajo osnovna sredstva in sredstva skupne porabe državljanom in civilno pravnim osebam je v praksi pogosto povzročal nelogičnosti in nepravilnosti. Mnoga podjetja so bila pri-

siljena, ker so se morala razbremeniti obveze čunjav in amortizacije, da so posamezne stvari, ki niso bile več v uporabi izbrisala iz inventarja ter šele potem prodajala na kilograme kot neuporaben stari material trgovskim podjetjem z odpadki po zelo nizkih cenah; običajno po cenah, ki so bile znatno nižje od onih, ki bi bile sicer lahko dosežene s prodajo teh stvari zainteresiranim državljanom in civilno pravnim osebam.

V izogib teh nepravilnosti je v prednačrtu predvidena liberalizacija prodaje stvari, ki predstavljajo osnovna sredstva in sredstva skupne porabe, in sicer v tem smislu, da bo dovoljen popolnoma svoboden promet ob nadomestilu tržne vrednosti za stvari, ki jih sicer lahko državljan kupijo na tržišču kot nove in ki služijo za izvrševanje obrtne, poljedelske in drugih dejavnosti, s katerimi se po obstoječih predpisih v okviru poklica lahko bavijo državljan in civilno pravne osebe, kakor tudi stvari, ki po svojem namenu lahko služijo za razne osebne potrebe in potrebe v gospodinjstvu.

Seveda pa ne sme biti zlorabe — prodaje izpod tržnih cen in podobno ter je zato predvideno, da je prodaja stvari iz osnovnih sredstev in sredstev skupne porabe in dajanja v zakup lahko opravljena samo z javno licitacijo in le izjemoma, če javna licitacija ne uspe, po pismenih ponudbah in z neposredno pogodbo.

(Nadaljevanje na 5. strani)

DOGODKI V SVETU

Zal časopisne stolpce še vedno najbolj polnijo vesti o vojni v Južnem Vietnamu in bombardiranju Severnega Vietnama. Kot izgleda, ni ameriški predsednik Johnson prav nič pripravljen na kakršnakoli mirovna pogajanja, kljub temu, da v svojih govorih trdi ravno nasprotno. Vodilni sovjetski list Pravda je v enem svojih uvodnikov zapisal: »ZDA na vse načine poslabšujejo in zapletajo mednarodni položaj. Prav ZDA so odgovorne za očitno poslabšanje sovjetsko-ameriških odnosov. Kar zadeva Sovjetsko zvezo, ni mislila in še danes ne misli, da odnosi ne bi mogli biti drugačni, kakor pa so zdaj po krivdi ZDA. Da pa bi se ti odnosi izboljšali, je nujno potrebno, da ZDA spoštujejo norme mednarodnega prava in da se ne vmešavajo v notranje zadeve drugih držav in narodov. »Rezultat vojne v Vietnamu vemo že danes, vprašanje je le, kdaj bodo wašing-

tonski vodilni krogi spoznali zgrešenost svoje agresivne politike in prenehali z nesmiselnim in nečloveško vojno.

Francoski predsednik De Gaulle je trenutno na turneji po bivših francoskih kolonijah prvega septembra je obiskal Kambodžo, državo, ki meji na Vietnam. Prav zaradi tega in pa zaradi dejstva, da De Gaulle nasprotuje Johnsonovi politiki v Vietnamu, je ta obisk še toliko bolj pomemben. Casopisne agencije AFP, AP in Reuter poročajo, da je francoski predsednik govoril na zborovanju v Phnom Phenu, glavnem mestu Kambodže, kjer je bil v spremstvu princa Sihanuka. Na tem zborovanju je general De Gaulle dejal, da vojaška rešitev vietnamskega problema ni mogoča, pa čeprav bi vojna še tako dolgo trajala. Edinole politični sporazum lahko prinese mir temu področju, slonel pa naj bi na temeljih ženevske konference iz leta 1954. Med

drugim je De Gaulle dejal tudi naslednje: »Iluzije o uporabi sile so krive za nenehno krepitev ekspedicijskih korpusov in za nepretrgano stopnjevanje vojne v Aziji vse bliže in bliže LR Kitajski. To stopnjevanje je čedalje bolj izzivalno nasproti Sovjetski zvezi. Od njega se odvrta vedno več držav v Evropi, Afriki in Latinski Ameriki. To stopnjevanje čedalje bolj ogroža mir na svetu.«

Tri tedne pred zasedanjem Generalne skupščine je doseženi generalni sekretar U Tant obvestil vse članice svetovne organizacije in Varnostni svet, da na svojem položaju ne bo ostal dalj kot bo trajal zakoniti rok. U Tant je v zadnjem času dobil množično podporo z vseh strani, izraze spoštovanja do dela, ki ga je opravil, in želje, da bi ostal še nadalje na položaju generalnega sekretarja; zato njegov sklep toliko bolj preseneča. V obrazložitvi je U Tant zapisal, da ga je k temu prisilila okoliščina, da svetovna

Kaj se všteva v zavarovalno dobo

(Nadaljevanje)

Opravljanje obrtniške, trgovske in gostinske samostojne dejavnosti, ki jo je zavarovanec opravljal pred 15. majem 1945 v Jugoslaviji, se šteje v posebno dobo, če je bila ta samostojna dejavnost zavarovančev edini in glavni poklic. Opravljanje navedene dejavnosti pred 15. majem 1945 se šteje v zavarovalno dobo toliko časa, kolikor je bil po tem dnevu, do uveljavitve TZPZ zavarovanec v delovnem razmerju s polnim delovnim časom, pod pogojem, da je delovno razmerje trajalo najmanj 5 let. Osebi, ki je bila

v delovnem razmerju po 15. maju 1945 15 oziroma več let, se šteje ves čas samostojne dejavnosti pred 15. majem 1945 v posebno dobo.

Za vštetje samostojne dejavnosti v posebno dobo pa morajo biti izpolnjeni še štiri splošni pogoji, in sicer:

● da je bila po tedaj veljavnih predpisih samostojna dejavnost pravilno registrirana pri pristojnih organih ali organizacijah, oziroma da je dal za njo pristojen organ predpisano redno dovoljenje, oziroma pravico;

● da je zavarovanec tako dejavnost osebno opravljal;

● da je imel zavarovanec predpisano strokovno izobrazbo, kadar je bila ta za posamezno dejavnost v predpisih določena;

● da zavarovanec v samostojni dejavnosti ni imel v posameznem letu zaposlenih povprečno več kot pet oseb, izvzemši zakonca in otroke, ki so pri njem opravljali tako delo.

V število petih oseb se ne všttevajo samo delavci, ki so opravljali strokovna dela v zavarovančevi samostojni dejavnosti, temveč se v to število računajo vsi delavci in uslužbenci

ki so opravljali razna dela v zvezi z zavarovančevo samostojno dejavnostjo, bodisi v pisarni, delavnici ali na terenu.

Pod navedenimi pogoji se všteje v posebno dobo tudi opravljanje samostojne storitvene dejavnosti na javnih mestih. S tem so mišljeni raznašalci časnikov, nosači potniške prtljage, ulični postreščki, ulični snažilci obutve, čuvaji javnih sanitarnih naprav in podobno. Vendar pa morajo ti zavarovanec izpolnjevati še naslednja dva pogoja:

● da je taka dejavnost trajala v posameznem koledarskem letu najmanj sedem mesecev in

● da je posameznik tako dejavnost opravljal pred 15. majem 1945 najmanj pet let.

Pod istimi pogoji se všteva v posebno dobo tudi čas opravljanja obrtne dejavnosti osebam, ki so obrtno dejavnost opravljal brez stalnega poslovnega mesta oziroma, ki niso imeli svoje obrtne delavnice; npr. dimnikarji, poklicna zastopništva in podobno.

(Dalje prihodnjič)

Ob izpolnitvi dveh zakonov

(Nadaljevanje s 4. strani)

S prednačrtom zakona o prispevku na sredstva skupne porabe je predvideno, da morajo delovne organizacije obračunavati in plačati prispevek na sredstva skupne porabe, ki jih uporabljajo za katerekoli druge namene, razen vnašanja v rezervni sklad in v poslovni sklad.

Ta prispevek je dohodek občine, republike in federacije in je lahko predpisan do skupne višine stopenj prispevka od osebnega dohodka iz delovnega razmerja, ki znaša v letošnjem letu 12,5%, vendar pa po predvidevanjih, naj bi na bazi ustvarjalnih odnosov stopnja prispevka znašala 9,7%.

Ta ukrep je utemeljen s tem, da po ustavi SFRJ delovna organizacija razporeja dohodek na del, ki služi širjenju mate-

rialne osnove dela in na del za zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb delovnih ljudi, kar pomeni, da daje Ustava isti pomen sredstvom za zadovoljevanje osebnih, kakor tudi sredstvom za zadovoljevanje skupnih potreb delovnih ljudi.

To ustavno načelo ni bilo dosledno izvajano v sedanjem sistemu, ker so obdavčeni samo denarni osebni prejemki, medtem ko ni obdavčeno posredno koriščenje sredstev skupne porabe v korist delovnih ljudi.

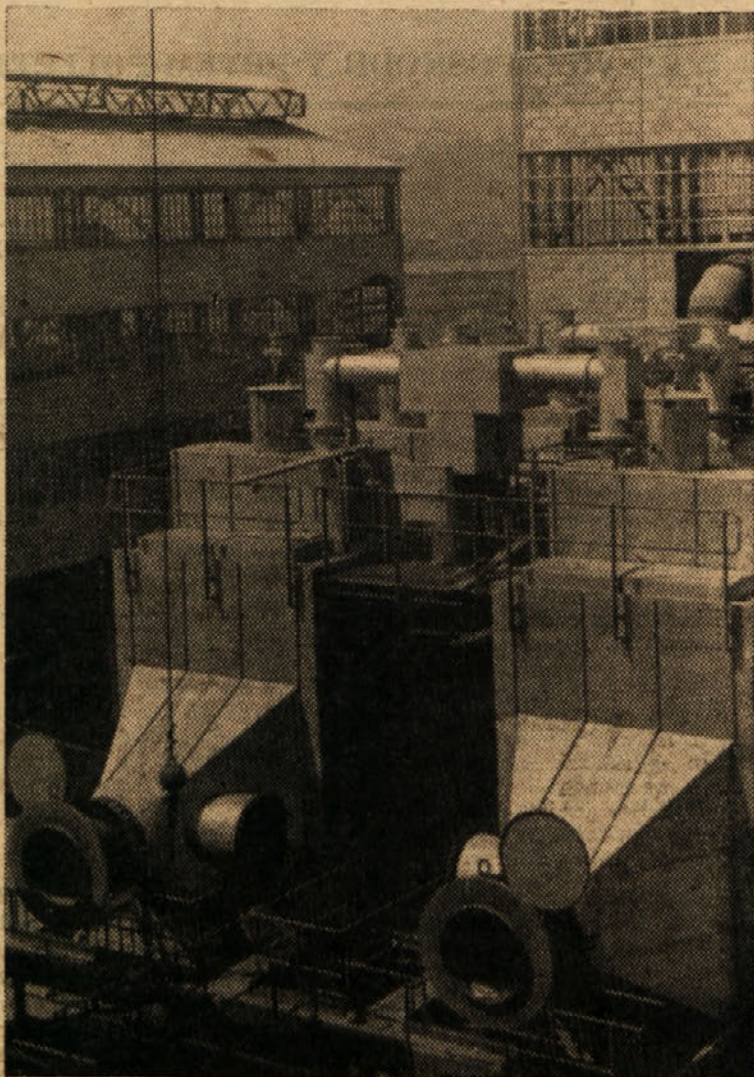
V taki situaciji dajejo delovne organizacije, ki imajo možnosti za odvajanje večjih sredstev za skupno uporabo delavcev manjši prispevek za zadovoljevanje potreb družbeno političnih skupnosti kot pa bi morale z ozirom na svojo ekonomsko moč.

Za rešitev tega problema je s tem zakonom predlagano obdavčenje sredstev skupne porabe na isti način, kot je obdavčen osebni dohodek delavcev, kar bomo v prihodnje morali upoštevati po sprejetju zakona pri sprejemanju sprememb statuta in drugih splošnih aktov, ki bodo odredili koriščenje sredstev skupne porabe za potrebe našega kolektiva.

organizacija ni mogla pripomoči k rešitvi vietnamskega problema. Poudaril je, da vietnamska vojna s svojo surovostjo in trpljenjem, ki ga povzročata vietnamskemu ljudstvu, nenehno teži vest človeštva. Opozoril je, da pritisk dogodkov vodi k velikemu spopadu, medtem ko so po drugi strani prizadevanja, da bi preprečili takšen razvoj dogodkov, zelo počasna.

Za svetovno javnost je v zadnjem času zelo zanimivo poročanje o kitajski kulturni revoluciji. Kitajskih velikih skokov smo že navajeni vemo pa tudi, kakšen je njihov uspeh. Rdeča garda, sestavljena iz mladincev iz vse dežele je postala zelo aktivna in neusmiljeno zatira vse kar le »malo diši po imperializmu, oziroma po revizionizmu«. Tako odstranjujejo nekatere neonske reklame, praznijo muzeje (med njimi tudi svetovno znan pekinški muzej) in jih polnijo z deli njihovega velikega vzornika in vodje Mao Ce Tunga, ulicam spreminjajo imena ipd. Ob takih dejanjih, ki jih izvaja Rdeča garda lahko le strmino in ugibamo, kje so

meje človeškega razuma, prav tako pa tudi, kaj bo posledaj kitajsko ljudstvo še imelo. Naj povem še to, da so na Kitajskem prepovedali izvajanje del nekaterih svetovnih klasikov kot Beethovna Schubarta, Mozarta in ostalih, češ da je to zabava za kapitaliste, šah pa so označili za buržoazno igro in jo prepovedali. Glasilo komunistične partije Kube »Granma« je Kitajsko že obdolžilo, da s svojo propagandno kampanijo o Mao Ce Tungu daje imperializmu material za norčevanje iz komunizma. Časopis piše, da je sedanja kampanja na Kitajskem žalitev za kitajsko ljudstvo in njegovo revolucijo. Ostali svet pa z začudenjem gleda na početje kitajske mladine in kitajskega partijskega vodstva, saj je za izraz takih nesmiselnosti pravzaprav težko najti besed. Kitajska kultura je ena najstarejših in velja za najvišjo, sedaj pa bodo iz nje naredili veliko bedo in bodo tako pravzaprav ohromili družbeno nadstavbo — posledice tega pa bodo vidne na vseh ostalih področjih.

Pogled na elektrofilitre

Rezultat našega preventivnega preprečevanja nesreč v prvem polletju 1966

V prvem polletju leta 1966 opazimo nagel vzpon števila poškodb, ki prične naraščati v mesecu aprilu.

Odlični rezultati, doseženi v prvem četrtletju so v ostrem nasprotju z rekordnim številom poškodb v drugem trimesečju. Absolutno število poškodb v primerjavi s preteklim letom se je povečalo za okoli 4,5 %, relativno za 2,8 %. Absolutno število izgubljenih dni pa se je povečalo samo za 0,9 % — relativno pa je za 1,4 manjše.

V prvem polletju smo zabeležili sedem težjih poškodb, od katerih se samo po naključju nobena ni končala s smrtnim izidom.

Kljub šolanju vodilnega in nadzornega kadra ugotavljamo, da smo še stalno zelo neresni pri ukrepih na področju varstva pri delu.

Uporaba neustreznih lestev, delo na strehah in konstrukcijah brez ozira na varnostne ukrep (oder, varnostni pasovi

itd.) izogibanje uporabe osebnih zaščitnih sredstev (očala, respiratorji ipd.) ter drugo opušcanje varstvenih ukrepov se jasno odraža v številu težjih in tudi (po sreči) lažjih poškodb. Iz evidence in analize poškodb primerjane s preteklim letom dobimo nihanje in tendenco nesreč, ki smo jih razdelili po posameznih ekonomskih enotah in vzrokih. Interesantni so tudi podatki o izgubljenih dnevih.

I. ŠTEVILO POŠKODB V PRVEM POLLETJU

							Skupaj	
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	pol leta	celo leto
Podjetje	1965 31	24	31	26	20	34	166	287
	1966 23	19	20	29	22	37	150	—
Ekonomska enota metalurgija	1965 9	14	15	12	6	17	73	123
	1966 11	8	9	12	12	13	65	—
Ekonomska enota predelovalni obrati	1965 2	—	7	—	1	2	12	21
	1966 2	2	1	3	3	4	15	—
Ekonomska enota kemija I. in II.	1965 10	4	6	3	3	4	30	40
	1966 5	3	5	3	2	8	26	—
Ekonomska enota kemija II.	1965 —	—	1	1	—	—	2	10
	1966 1	—	—	2	—	2	5	—
Vzdrževalni obrati	1965 4	4	1	6	8	7	30	59
	1966 2	5	3	5	4	8	27	—
Uprava	1965 6	2	1	4	2	4	19	—
	1966 2	1	2	4	1	2	12	—

Iz primerjave poškodb na 100 zaposlenih ugotavljamo, da je povprečje podjetja v prvem polletju v primerjavi s povprečjem v letu 1965 za okoli 9,4 % manjše — v primerjavi z let-

mim povprečjem pa za 2,8 % večje. To pa ne smemo šteti kot neuspeh, vendar kot znak, da imamo možnost z ustreznimi preventivnimi posegi število nesreč zmanjšati pod povprečje 14 poškodb na 100 zaposlenih. S tem bi dosegli še večji uspeh pri zmanjševanju števila izgubljenih dni.

II. ŠTEVILO IZGUBLJENIH DNI

							Skupaj	
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	pol leta	celo leto
Podjetje	1965 444	500	453	463	280	481	2621	4376
	1966 312	283	412	350	413	438	2208	—
Ekonomska enota metalurgija	1965 105	195	161	178	121	274	1034	1834
	1966 166	124	172	164	162	172	960	—
Ekonomska enota predelovalni obrati	1965 32	22	94	45	51	34	278	390
	1966 14	24	33	17	35	39	162	—
Ekonomska enota kemija I. in III.	1965 154	153	64	52	29	30	482	779
	1966 50	25	83	42	48	57	305	—
Ekonomska enota kemija II.	1965 —	—	11	6	—	—	17	131
	1966 7	24	5	15	—	8	59	—
Vzdrževalni obrati	1965 79	96	79	79	39	58	430	728
	1966 60	59	64	72	89	87	431	—
Ekonomska enota uprava	1965 74	34	44	103	40	85	380	514
	1966 15	27	55	40	79	75	291	—

III. PRIMERJAVA

a) poškodb na 100 zaposlenih

	Letno povprečje		Polletno povprečje	
	1965	1966	1965	1966
Podjetje	15,9	14,4	14	—
Metalurgija	25,6	21,8	22	—
Predelovalni obrati	11,5	13,8	10,5	—
Kemija I in III	21,3	18,7	14,8	—
Kemija II	6,15	12,8	14,3	—
Vzdrževalni obrati	16,3	25,3	16,6	—
Uprava	6,36	4,3	5,8	—

b) izgubljenih dni na 1 zaposlenega

Podjetje	2,51	2,11	2,14	—
Metalurgija	3,62	3,22	3,28	—
Predelovalni obrati	2,67	2,49	1,94	—
Kemija I. in III	3,42	2,55	2,89	—
Kemija II	0,52	0,92	1,87	—
Vzdrževalni obrati	2,33	2,44	2,05	—
Uprava	1,27	1,02	0,87	—

CINK V GRADBENIŠTVU

(Nadaljevanje s 3. strani)

Najenostavneje in zelo uspešno je pleskanje s kalcijevim plumbatom ali barvami na bazi cinkov prah — cinkovo belilo. Barve na bazi lanenega olja z enim od pigmentov so tudi zelo učinkovite zlasti za osnovno premazanje cinka ali pocinkanega železa. Če ima cink dober osnoven premaz tedaj ga lahko dobro zaščitimo praktično s vsako zunanjo barvo.

Jeklene konstrukcije je treba vzdrževati. Vzdrževanje letih je veliko enostavnejše in cenejše, če je konstrukcija pocinkana, ker imamo delo le z novimi nanašanjem barve in ni treba čistiti trdovratne rje. Povrhu tega je pa še življenjska doba neprimerno daljša kot če bi pleskali golo železno konstrukcijo. S pleskanjem cinkovih površin lahko torej v veliki meri kompenziramo agresivno atmosfero in podaljšamo življenjsko dobo cinka

Cinkove strehe in ostali zunanji deli

Večino cinkove pločevine porabijo za kritje streh, izdelavo žlebov in cevi za izdelavo okenskih polic in raznih obrob.

Življenjska doba streh je znatno daljša na deželi ali v obmorski klimi kot v industrijskih pogojih. Ravna streha, ki

v centru mesta zdrži 40 let brez popravila, bo vzdržala na deželi dvojno dobo. Čeprav življenjska doba direktno zavisi od debeline cinka je vendar iz praktičnih razlogov ozko omejena. Cinkova pločevina tanjša od 0,6 mm je preslabotna, da bi se lahko upirala vetru in vremenu, ne da bi jo bilo treba dodatno fiksirati, kar pa bistveno podraži izvedbo. Na drugi strani pa je pločevina debelejša od 1 mm neprimerna, ker se ne da ročno obdelovati.

Največja prednost cinka kot gradbenega materiala za kritje streh leži v njegovi ceni in v minimalnih stroških vzdrževanja v primerjavi z ostalimi materiali. Opozoriti moram, da to dejstvo ne velja za našo državo, ker odnosi cen med posameznimi materiali niso vsklajeni.

Važen element je naklon strehe. Ravna streha je praviloma najcenejša, ker gre najmanj

pločevine, je pa najbolj izpostavljen obrabi, ker ostane najdlje mokra. Streha z naklonom je težja in dražja, ima pa daljšo življenjsko dobo, ker se hitreje suši.

Kjerkoli je cink izpostavljen atmosferskim prilikam lahko predčasno propade, če ni streha pravilno projektirana in pravilno izdelana. Če je streha pravilno postavljena tedaj tudi po lepem številu let ne bomo opazili kake razpoke. Večina napak, ki jih na strehah opazimo so posledica čistih mehanskih razlogov ali sekundarnih korozijskih efektov, od katerih je najvažnejši pojav »bele rje«.

»Bela rja«

Bela površina na cinku ali »bela rja« je oblika pospešenege procesa korozije, ki nastane, kadar cink brez zaščitnega filma ostane stalno vlažen. Korozijski produkt ima obliko večjega prašnega belega madeža, ki za razliko od gostega sivega zaščitnega filma, ne ščiti cinkove površine. Tipičen primer nastajanja teh defektov lahko najdemo pri ravnih ali zelo položnih strehah, kjer so nepristopna mesta, kjer zastaja vlaga. Neprijetno je to, da takih mest ne odkrijemo prej, dokler

Rezultati preventivnega preprečevanja nesreč

(Nadaljevanje s 6. strani)

Iz analize vzrokov poškodb ugotavljamo zmanjševanje števila poškodb zaradi osebne ne previdnosti za okoli 27,3% v primerjavi s polletjem 1965 — od 99 na 72 poškodb.

Ravno tako smo dosegli občutni padec poškodb zaradi ne-

discipliniranosti samih poškodovancev (za okoli 68,7% od 16 na 5 poškodb).

Poškodbe zaradi motenj pri tehnološkem procesu in takšnih, za katere ni otipljivega vzroka (ki jih ni bilo mogoče predvidevati, npr. če pri hoji po dvorišču zanese veter tujek v

oko in podobno) so v primerjavi z letom 1965 poskočile z 1 primera na 7. Proti tem poškodbam se je težko boriti.

Povečalo se je tudi število poškodb, ki so sicer nastale zaradi neprevidnosti, ampak jim je botrovala slaba organizacija dela — od 19 na 24 poškodb (za okoli 26,4%). Dve tretjini teh poškodb bi bilo možno preprečiti.

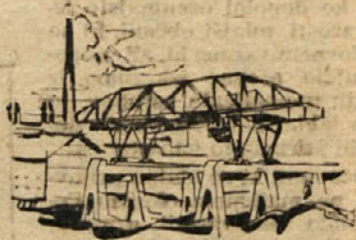
Isto velja za nesreče iz neprevidnosti in v zvezi z neustreznimi in zastarelimi strojnimi ter transportnimi napravami (od 8 na 11 poškodb).

Neprevidnost in slaba kontrola varstvenih ukrepov s strani nadzornega kadra sta bila vzrok 18 poškodbam (v letu 1965 samo 8 poškodb).

Ugotovimo lahko tudi pomanjkljivosti v posameznih ekonomskih enotah. Ne bi bilo težko preprečiti mnoge poškodbe z ustreznimi ukrepi. Manjka pa nam materialna zainteresiranost vodilnega in nadzornega kadra v posameznih ekonomskih enotah.

Dosedanja praksa je takšna, da si večkrat privoščimo tvežanje in preveč računamo na srečno naključje. Če imamo zaradi težje nesreče opraviti s sodiščem je že prepozno.

Nobena naknadna kazen za malomarnost v zvezi z varstvenimi ukrepi ne more omiliti posledic težke poškodbe. Nadzor nad izvajanjem varstvenih ukrepov v podjetju z ozirom na obseg podjetja, število perečih problemov v zvezi z varstvom pri delu in najnujnejšo administrativno ni popolnoma uspešen že zaradi tega, ker je v podjetju vse navedeno praktično opravljeno samo en varnostni tehnik.

ni večje škode. Kako je lahko ta pojav nevaren, pove podatek, da je nekje v tropski Afriki streha zaradi tega pojava propadla v pičlih 8 mesecih.

Precej podobni pogoji so na strehi kjer se vlaga kondenzira na spodnji strani in kjer je zrak topel in vlažen. Do tega pojava ne more priti, če je streha pravilno konstruirana — torej zračna. Posebno važno je zračenje cinkovih streh v krajih z dolgimi in hudimi zimami.

Nastop tega fenomena lahko preprečimo s pravim načrtom strehe, s solidnim polaganjem strehe in s pravilnim skladiščenjem cinkove pločevine pred uporabo. Zdravilo proti temu je odprto skladišče, kjer je pločevina vedno v kontaktu s svežim zrakom, prezračena in seveda suha.

(Dalje prihodnje)

IV. ANALIZA VZROKOV POŠKODB

Vzrok	Leto	Metallurgija	Predel. obrati	Kemija I in III	Kemija II	Vzdrževal. obrati	Uprava	Podjetje
Neprevidnost	1966	25	7	10	4	18	8	72
	1965	39	7	18	1	19	15	99
Neprevidnost in slaba organizacija dela	1966	17	2	2	—	1	2	24
	1965	10	—	3	—	4	2	19
Neprevidnost in pomanjkljive strojne ter transportne naprave	1966	6	2	3	—	—	—	11
	1965	5	1	1	1	—	—	8
Neprevidnost in pomanjkljiva kontrola varnostnih ukrepov	1966	6	1	4	1	6	—	18
	1965	1	1	3	—	2	1	8
Nediscipliniranost	1966	2	—	1	—	1	1	5
	1965	12	—	4	—	—	—	16
Slaba organizacija dela in pomanjkanje poklicnih izkušenj	1966	3	1	1	—	—	1	6
	1965	3	1	2	—	—	—	6
Zastarelost strojnih in transportnih naprav	1966	1	—	1	—	—	—	2
	1965	1	2	—	—	2	—	5
Opuščanje varnostnih ukrepov	1966	2	1	1	—	—	1	5
	1965	2	—	—	—	2	—	4
Motnje pri tehnološkem procesu — ni vzroka	1966	3	1	2	—	1	—	7
	1965	—	—	—	—	1	—	1
Skupaj	1966	65	15	26	5	27	12	150
	1965	73	12	30	2	30	19	166

Zemeljski plin iz Sahare - energetski vir za naša podjetja

Odkritje ogromnih zalog zemeljskega plina na območju Severnega morja in v deželah Severne Afrike je vzrok, da je leta postal za industrijo eden od glavnih energetskih virov. Zemeljski plin si je v Evropi že pridobil tako mesto, da ga lahko uvrščamo med ostale kalorične energetske vire.

Po vsej Evropi je plinska mreža v intenzivni izgradnji. Francoski podatki pravijo, da bo Evropa v bližnji prihodnosti potrebovala okoli 200 milijard m³ zemeljskega plina na leto. Odkrite zaloge pa že danes zadoščajo najmanj za dvaj-

setletno eksploatacijo tega plina.

Evropske države, vsaka na svoj način, rešujejo svoje energetske vrašanje. Tako Nemci, Francozi in Belgijci izkoriščajo plin iz območja Severnega morja (v Holandiji), Italijani in

Spanci pa zemeljski plin v Libiji.

Srednjeevropske države, predvsem Avstrija, Čehoslovaška, del ZRN (Bavarska) in Jugoslavija pa planirajo izkoriščanje zemeljskega plina iz Alžira. Iz centralne Sahare bo plin transportiran po plinovodu, do obale Sredozemskega morja, tu bodo plin vtekočinjali. Vtekočinjen plin bodo posebni tankerji prevažali do Kopra, kjer ga bodo s posebnimi naprava-

mi znova spreminjali v plinsko stanje. Iz Kopra pa bodo po plinovodih napajali potrošnike - industrijo in druge.

Trasa plinovoda bo potekala iz Kopra preko Slovenskega ozemlja in bo zahodno od Ljubljane prekoračila jugoslovansko-avstrijsko mejo.

Jugoslovanske potrebe po plinu, terjajo svoje lastno plinovodsko omrežje, ki bi bilo dolgo okoli 250 km; to omrežje bi se z enim krakom odcepilo proti Zagrebu. Plinovod, ki bi potekal preko Slovenije bi napajal vse potrošnike na liniji Koper - Ljubljana - Maribor. Investicije za to omrežje bi znašale okoli 10 milijard S dinarjev. Celotno plinovodsko omrežje v Sloveniji pa bi veljalo okoli 15 milijard S dinarjev.

Prvi dogovori o dobavi tega plina so se pričeli že pred osemnajstimi meseci. Vsa zadeva je že na taki stopnji, da lahko že govorimo o trasiranju plinovoda, izdelavi detajlnih načrtov itd.

Naše podjetje je zelo zainteresirano za dobavo tega plina.

Da bi čimprej pričela gradnja naprav za ponovno vplinjavanje v Kopru in napeljava plinovodskega omrežja, je predložilo poslovno združenje Industrijska cona Koper, da se ustanovi novo podjetje »Union gas«, to je podjetje za nabavo, transport in prodajo plina za domače in inozemske potrošnike.

Centralni delavski svet je sprejel sklep, da bi se tudi naše podjetje pridružilo soustanoviteljem podjetja Union gas.

Soustanovitelji bodo prispevali temu podjetju sredstva v skupni višini 1.800.000 N dinarjev. Od tega odpadejo na po-

Oktober bodo pričeli izdajati nove osebne izkaznice

Na oddelku za notranje zadeve pri občinski skupščini v Celju smo zaprosili za pojasnila v zvezi z bližnjim izdajanjem novih osebnih izkaznic.

Nova osebna izkaznica ne bo služila le kot dokument za dokazovanje identitete, temveč v večini primerov tudi kot dokazilo o rojstvu in državljanstvu. Zakon o osebnih izkaznicah med drugim določa, da mora imeti osebno izkaznico vsak občan, ko dopolni osemnajsto leto starosti, mlajši občani, ki so v delovnem razmerju, ali pa potrebujejo osebno izkaznico iz drugih utemeljenih vzrokov, jo bodo lahko dobili, ko bodo dopolnili štirinajsto leto starosti.

Občanom, ki so stalno prijavljeni na matičnem okolju Celje, bodo zamenjavali, oziroma izdajali osebne izkaznice na sedežu občine Celje, in sicer od 1. OKTOBRA 1966 do MARCA PRIHODNJEGA LETA. Oni, ki ne spadajo v to območje pa bodo vlagali prošnje za osebne izkaznice pri ustreznih krajevnih uradih (npr. Zalec, Vransko in podobno).

Pri zamenjavi osebnih izkaznic mora vsak državljan predložiti:

● sedanjo (staro) osebno izkaznico;

● dve fotografiji velikosti 3 x 3,5. Fotografiji ne smeta biti retuširani, izdelani morata biti na papirju (ne na kartonu) in ne smeta biti starejši od šest mesecev; praviloma mora biti vidno levo ali desno uho;

● osebe, ki so rojene izven celjske občine, morajo obvezno predložiti veljaven rojstni list, one, ki prvič prosijo za osebno izkaznico pa še potrdilo o vpisu v državljansko knjigo. Oba do-

kumenta sta takse prosta, kadar služita za izdajo osebnih izkaznic;

● 2 N-din za novo osebno izkaznico.

Pri zamenjavi sedanje ali izdajati nove osebne izkaznice bo treba izpolniti poseben obrazec.

Zaradi odzema prstnega odtisa bo moral vsak občan osebno priti po novo osebno izkaznico.

Nove osebne izkaznice bodo veljale različno, in sicer od 18 do 25 leta starosti, od 25 do 50 in od 50 leta dalje.

Natančnejši raspored in navodila o izdajanju oziroma zamenjavi osebnih izkaznic bosta objavljena v »Delu«, v »Celjskem tedniku« in na oglasni deski celjske občinske skupščine, oziroma krajevnih uradov. Vsi prosilci naj se natančno ravnajo po objavljenem rasporedu.

SOCIALISTIČNA FEDERATIVNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA
SOCIALISTIČNA REPUBLIKA SLOVENIJA

OBČINA _____

OSEBNA ISKAZNICA

(IMB)

(PRIMEK)

EA 000000

ROJEN-A _____ (DAN, MESEC, LETO IN KRAJ)

PREBIVALIŠČE _____ (OBČINA IN REPUBLIKA)

IN NASLOV _____

IZDANA DNE _____

VELJAVNOST _____ M. P. _____

REG. ST. _____

(PODPIS POOLBLAČENE OSEBE)

sameznega soustanovitelja naslednje vsote: Luka Koper 400 tisoč N din, Železarna Jesenice 400.000 N din, Cinkarna Celje 400.000 N din, Petrol Ljubljana 200.000 N din, Železarna Ravne 200.000 N din, Mestna plinarna Ljubljana 100.000 N din in Plinarna-vodovod Celje 100.000 N din.

Ta sredstva bodo služila kot brezobrestno posojilo in jih podjetje mora vrniti v petih letih.

D. M.

Družbeni plan razvoja Jugoslavije do leta 1970

V času, ko smo prešli od petletnih planov na letne družbene plane razvoja Jugoslavije, je bila v našem družbenem življenju vse česče postavljena zahteva po srednjeročnem planiranju. Tako so bile izvedene priprave in sprejeti ustrezni sklepi že v letu 1962, kar pomeni, da bi ga pravzaprav že morali izvršiti, če bi bili malo bolj dosledni v izvajanjih naših sklepov in nalog. Zaradi tekočih gospodarskih problemov, kristalizacije družbeno političnih ciljev preko dokumentov ustreznih organizacij, kongresov, samoupravnih mehanizmov itd., se je vse delo na srednjeročnem planu zavleklo do današnjih dni. Tu moramo upoštevati še družbeno gospodarsko reformo, ki je izvršila v sistemu planiranja korenite spremembe od lanskega julija dalje in je bilo treba vse dotedanje materiale za plan predelati in uskladiti z intencijami gospodarske reforme. Po uveljavitvi gospodarske reforme je ostalo nerešenih še niz sistemskih vprašanj, med njimi osrednje vprašanje sistema družbenega planiranja v novih gospodarskih pogojih, to pa je imelo za povod v mesecu novembru 1965 ustanovitev ustreznih skupščinskih komisij za rešitev sistemskih vprašanj, med njimi tudi komisije za izdelavo srednjeročnega plana gospodarskega in družbenega razvoja Jugoslavije do leta 1970.

Komisija in ustrezni zvezni sekretariati z ostalimi zveznimi organi in zavodi so v začetku marca 1966 prezentirali Zvezni skupščini teze o sistemu družbenega planiranja, ki so bile obravnavane in sprejete v marcu letošnjega leta. Do začetka meseca maja pa je bil izdelan načrt družbenega plana razvoja Jugoslavije do leta 1970. leta in obravnavan v Zvezni skupščini od 12. do 15. maja letos. Nepravilnost nastopa predvsem v tem, ker bi morali na osnovi tez o sistemu družbenega planiranja že sprejeti ustrezen zakon o sistemu družbenega planiranja in šele na to sam družbeni plan razvoja Jugoslavije do leta 1970, da bi na ta način v kar največji meri zagotovili uporabo novih principov planiranja že v samem sistemu. Tako pa gre procedura obratno pot. Po razpravi o družbenem planu razvoja Jugoslavije do leta 1970. leta v Zvezni skupščini je sedaj ta dan v najširšo razpravo našim družbeno političnim organizacijam, samoupravnim organom na vseh nivojih, gospodarskim organizacijam in državljanom. Na osnovi razprav in diskusij bo ZIS predložil Zvezni skupščini predlog plana družbenega razvoja Jugoslavije do leta 1970. meseca junija, nato ga bo obravnavala Zvezna skupščina, korigirala in končno sprejela, kot družbeni plan razvoja Jugoslavije do leta 1970. leta.

Posamezne projekcije plana po gospodarskih panogah in vejah so bile obravnavane v skupščinskih komisijah in odborih že od decembra lani dalje.

Če pogledamo sam dokument družbenega plana razvoja Jugoslavije do leta 1970. leta je ta sestavljen iz naslednjih 10 poglavij:

1. Ocena preteklega obdobja in aktualne tendence gospodarskih in družbenih gibanj.

2. Osnovni ekonomsko-politični cilji in osnove razvoja.

3. Splošni pogoji gospodarjenja.

4. Prebivalstvo, zaposlenost in produktivnost.

5. Življenjski standard.

6. Kadri, izobraževanje in znanstvena raziskovanja.

7. Regionalni razvoj gospodarsko nezadostno razvitih republik in pokrajin.

8. Vključevanje v mednarodno delitev dela in ekonomski odnosi z inozemstvom.

9. Proizvodna orientacija in investicijska politika.

10. Razvoj gospodarskih in družbenih dejavnosti. Osnovni agregati razvoja do 1970. leta, — po novih cenah, — stopnje rasti.

I. Družbeni bruto produkt in nacionalni dohodek

	1966 — 1970
1. Družbeni bruto proizvod	7,5 — 8,5
sredstva za proizvodnjo I.	7,5 — 8,5
sredstva za neproizvodno	
potrošnjo II	7,5 — 8,5
2. Nacionalni dohodek	7,5 — 8,5
družbeno gospodarstvo	9,0 — 10,0
individualno gospodarstvo	3,0 — 4,0
3. Nacionalni dohodek	6,5 — 7,5

II. Zaposlenost in produktivnost dela

4. Zaposlenost v družbenem gospodarstvu	2,5 — 3,0
na prebivalca	6,5 — 7,5
5. Produktivnost v družbenem gospodarstvu	6,5 — 7,0

III. Izvoz in uvoz blaga in uslug

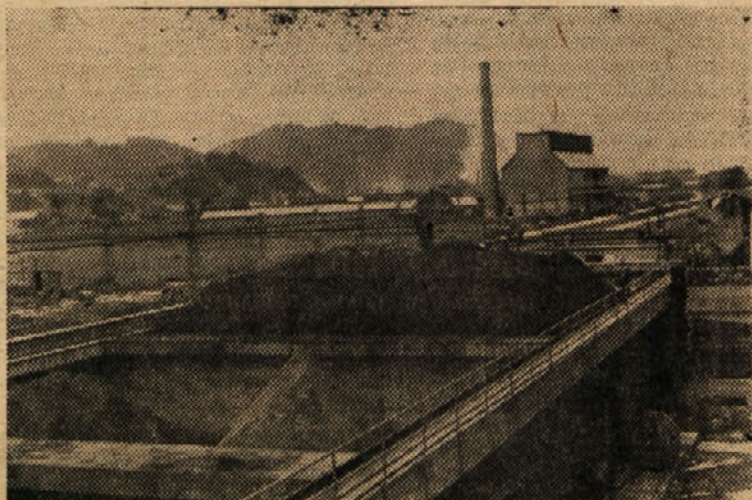
6. Izvoz blaga in uslug	13,0 — 15,0
7. Uvoz blaga in uslug	10,0 — 12,0

IV. Delitev

8. Življenjski standard	8,5 — 9,5
— osebna potrošnja	8,5 — 9,5

— družbeni standard	8,5 — 9,5
9. Akumulacija (neto gosp. invest.)	6,0 — 7,0
10. Splošna potrošnja JLA, uprava)	3,5 — 4,0

V. Realna gibanja skupnega gospodarstva

Za nemoten potek proizvodnje žveplene kisline in peletiziranega praženca moramo imeti precejšnje količine surovin, te bodo vskladiščene v rudnem dvoru ob novem obratu (na sliki).

11. Industrija	9,0 — 10,0
12. Kmetijstvo	4,5 — 5,5
13. Gradbeništvo	6,0 — 7,0
14. Promet	8,5 — 9,0
15. Trgovina in gostinstvo s turizmom	9,0 — 10,0
16. Obrt	12,0 — 13,0

Osnovni ekonomsko politični cilji in osnove razvoja

Oceno preteklega obdobja in aktualne tendence gospodarskih in družbenih gibanj ne bomo obravnavali, ker je ta stvar že za nami, je pa od bistvene važnosti za nadaljnje projiciranje bodočega razvoja gospodarskih in družbenih gibanj. Kakšno je bilo to obdobje po svoji dinamiki pravzaprav vsi dobro poznamo, prav tako uspehe

iz tega obdobja, zato se bomo zadržali več ob vsebini našega podnaslova.

Upoštevajoč doseženo raven razvitosti je eden izmed naših osnovnih ekonomsko-političnih ciljev v srednjeročnem planu stalni porast življenjskega standarda, posebno osebne potrošnje ob povečanju deleža osebnih dohodkov v delitvi nacionalnega dohodka. To pomeni, da se bodo ostale kategorije potrošnje v nacionalnem dohodku zmanjšale v korist osebne potrošnje. Drugi cilj je razvoj socialističnih družbenih odnosov, posebno jačanje vloge neposrednih proizvajalcev in delovnih organizacij v celotnem družbenem procesu reprodukcije. Neposredni interes in ustvarjalnost delovnih ljudi bosta tako v prihodnje ostala glavna nosilca družbenega in gospodarskega razvoja. Tretji cilj je hitrejši razvoj nezadostno razvitih republik in krajev z namenom zmanjšanja razlik v stopnji razvitosti. V prihodnjem obdobju naj bi se nerazvita področja razvijala nekoli-

ko hitreje, kot pa znaša povprečje za Jugoslavijo. Četrti cilj je stabilizacija gospodarstva, domače valute in cen, kar je bilo postavljeno že s samo družbeno gospodarsko reformo in to je hkrati tudi zagotovilo za izpolnitev našega srednjeročnega plana.

Peti cilj je intenziviranje gospodarjenja, moderniziranja in rekonstrukcija kapacitet, izboljšanje organizacije in tehnologije proizvodnje na bazi sodobnih znanstvenih dosežkov, kar mora biti vodilo celotnemu našemu gospodarskemu in družbenemu življenju. (Dalje prihodnjilj)

POIZKUS ANALIZE STROŠKOV BOLNIŠKEGA STALEŽA

(Nadaljevanje in konec)

V zaključku prejšnjega stavka smo navedli, da je znašal celotni prispevek Komunalnemu zavodu za socialno zavarovanje v Celju v preteklem letu 532.805.000 S-dinarjev. Po dobljenih podatkih je isti zavod izplačal na račun nadomestil 69.672.990 S-dinarjev, za stroške zdravljenja pa 73.618.878 S-dinarjev. Ti stroški so znašali skupaj 143.291.868 S-dinarjev; izraženo v procentu pomeni skupna vsota 27% od celotne mase sredstev, ki jih je vložilo podjetje v obliki prispevkov za socialno zavarovanje.

1. enodnevna izguba podjetja v neto produktu za enega bolnika znaša	9.296 S-din
2. enodnevna hranarina enega bolnika znaša povprečno	1.845 S-din
3. enodnevni strošek, ki odpade na bolnišnico in zdravilišče za enega bolnika je povprečno	1.108 S-din
4. dodatni stroški v zvezi z bolniškim staležem (prevozi in drugo) znašajo dnevno za enega bolnika povprečno	141 S-din
5. aproksimativni strošek za zdravila, ambulantne preglede in ostalo dejavnost znaša za en dan na en stalež povprečno	175 S-din

SKUPAJ: 12.565 S-din

To je torej povprečni dnevni strošek enega bolniškega staleža. V tej številki seveda niso zajeti stroški, ki so povezani z delovanjem administracije pri Komunalnem zavodu za socialno zavarovanje v Celju, referatu za socialno zavarovanje v podjetju samem in pa seveda številni drugi drobni stroški, ki se porazgubljajo v vsakodnevem delu služb, ki se ukvarjajo z problemom bolniškega staleža in bolnikov — tako ali drugače.

Vsota 12.565 S-dinarjev, ki smo jo izračunali, nam predstavlja povprečni enodnevni strošek enega primera in nam je lahko orientacija, koliko stane družbo v celoti zdravljenje tega ali onega obolenja, nezgode ipd. Treba je le to vsoto pomnožiti s številom bolniških dni (odsotnosti z dela zaradi bolezni); ne da se pa seveda izračunati zavarovanceva fizična ali psihična prizadetost ob težjih boleznih.

Kot je že navedeno je dodatno krilo podjetje primanjkljaj za nadomestila do 30 dni v znesku 11.600.000 S-dinarjev. Višina sredstev za nadomestila se je tako dvignila na 81.000.000 S-dinarjev.

Poskušajmo izračunati, koliko stane en dan enega bolniškega staleža; pri tem upoštevamo: število bolniških dni v letu 1965, izplačani znesek nadomestil, stroške zdravljenja — porazdeljene na vse primere bolniškega staleža — v povprečju, potne in prevozne stroške ter ne nazadnje izgubo podjetja v neto produktu:

njihovega pozitivnega zdravja in na ohranitvi polne delazmožnosti na ustreznih delovnih mestih za čim daljšo dobo, vsi moramo k temu cilju nekaj prispevati: zdravstvena služba s strokovnim delom in novimi dognanji, zavarovanec sam s sodelovanjem v procesu zdravljenja, zainteresirana družbena skupnost pa s sredstvi. Cilj, ki ga vsi zasledujemo ni mogoče doseči vedno in samo z »vzdrževanjem«, temveč je treba vlagati več, da bi se več doseglo — zopet vsakdo na svojem področju.

Če si ogledamo, koliko je bilo vloženim n. pr. finančnih sredstev v preteklem letu za ohranitev, »vdrževanje« ali celo dvig zdravstvenega stanja zavarovancev podjetja, razberemo iz podatkov, da je n. pr. osnovna zdravstvena služba (ambulantno-poliklinična, obratna ambulanta, zobna ambulanta), ki je nosilec osnovnega zdravstvenega varstva in tesno povezana v vsakodnevem delu z zavarovancem ter nosi tudi materialno in ne samo moralno — etično odgovornost v zvezi z vsami posledičnimi dogajanji okrog bolniškega staleža, da je vsa služba prejela v enem letu 30.500.000 S-dinarjev. Navedena sredstva znašajo 5,80% tistih sredstev, ki so bila izgubljena za 41.517 bolniških dni podjetja Cinkarna v letu 1965.

Slavko Šopar

Pretekli mesec je tovarniški komite ZM organiziral delovno akcijo v novih obratih; mladinke in mladinci naj bi izravnali teren med objekti. V našem kolektivu je sicer zaposlenih precej mladih, toda le redki so »našli« pot na delovišče. Morda bo ob drugi taki akciji odziv večji!

TRŽNE INFORMACIJE

Podjetje »ELRA« bo v kratkem založilo tržišče s praktičnimi in zelo iskani elektroterminimi spajkali za 50, 100 in 150 W.

Tovarniška cena za 50 W spajkalo je 25 N-din (2.500 S-din).

Isto podjetje proizvaja električne kuhalnike z eksperimentalno ploščo jakosti 2.000 W in premera 180 mm. Tovarniška cena je 80 N-din (8.000 S-din).

Kuhalnik z navadno grelno ploščo 1.500 W stane okoli 70 N-din (tovarniška cena).

Podjetje »ELRA« iz Skofje Loke bo približno čez dva meseca dostavilo na trg kvalitetne električne aparate za kodranje las, ki bodo z malo večšine omogočili vsaki ženski, da si doma uredi svojo pričesko. Držalo aparata je iz bakelitla, del za kodranje z vdelanim grelcem pa iz pokromane cevi.

Tovarniška cena bo znašala okoli 40 N-din (4.000 S-din).

INDUSTRIJA IN SPLOSNA MONTAŽA, MARIBOR, je izdelala nov hladilnik »HIMO« s koristno prostornino 80 litrov (torej 10 litrov večji od doslej znanih »HIMO« hladilnikov) in ima poleg vrste ostalih prednosti vrata z magnetnim zapiranjem in izboljšan agregat.

Garancija za agregat znaša 5 let, za ostale dele pa 1 leto.

Cena: okoli 960 N-din (96.000 S-din).

Podjetje »SLAVONSKI PARTIZAN« iz Slavonskega Broda je izdelalo »slap« aparat za kuhanje na propan ali butan plin, ki je posebno prikladen za kuhanje na izletu ali v kampu. Aparat je v prodaji v dveh velikostih. 1-kilogramski vsebuje 1 kg plina in zadostuje dvema osebam za 14 dni kuhanja (20 minut efektivnega gorenja), večji aparat vsebuje 2 kg plina in zadostuje za kuhanje 4 osebam za 14 dni. Na aparat se lahko in enostavno vgradi grelec ali svetilka, spajkalo ali gorilnik.

Polnjenje gorilca in zamenjavo jeklenk opravlja »INA« ali »PETROLGAS« v večjih mestih.

Aparat z enim goriščem stane okoli 160 N-din (16 tisoč S-din), večji okoli 210 N-din (21.000 S-din).

Aparat z dvema goriščema bo v kratkem na trgu. Cena še ni določena.

Vtisi iz Poljske

Prilčno utrujen sem se vkr-cal na dunajskem vzhodnem kolodvoru na ekspres Dunaj — Warszawa. Utrujen od vožnje, saj je iz Celja do Dunaja slabih sede mur vožnje in tudi malo »živčen«, saj sem prvič stal pred dejstvom in velikom vprašanjem: Kakšen je Vzhod?

Iz časopisov drugače, v razgovoru drugače, skratka neznanika.

Mislil sem si, saj bom potoval sam, najmanj do prve čehoslovaške postaje. Grdo sem se prevaral. Čeprav piše na tabli, da je odhod vlaka ob 22. uri, sem iz previdnosti »dvignil« kovček še pred 20. uro. Ni bilo zaman. Iz čakalnice sem videl kompozicijo, ki je prihajala na peron, namenjena med drugim tudi ekspresnemu vlaku v Wars-zawo.

Nisem zamujal časa. Našel sem vagon do Warszawe in se lepo namestil. Do odhoda vlaka je bil ta nabito poln. Potovali so Čehi, Poljaki in Rusi.

Občutek me ni varal.

Čeprav sem bil zaspan, spati ali dremati nisem mogel, spet so me izdali živci: carina, ta Damoklejev meč, čeprav nisem imel ničesar. Kaj se je dogajalo v drugih kupejih ne vem. V kupeju so bili samo Poljaki, ki so potovali do Katowice.

V Breslawu je ekspres zape-ljal na ograjen tir. Nihče ne sme vstopiti, nihče izstopiti, dokler ni carinski pregled končan. Nas so pustili, ker smo bili sami »Poljaki«. Poirditev potnih dovoljenj in viz, nato sem pa lahko mirno ogledoval (skozi okno) kaj se dogaja okoli nas. Videl sem oficirja, samo s pištolo in na drugi strani še dva. Pregled je trajal tričetr-ure in nato so se vsuli Čehi, ki so na to čakali, da se peljejo (bila je nedelja ponoči okoli enih) do Tater. V Moravicah se je vlak spet izpraznil, bili smo pred poljsko mejo. Še ena postaja in spet carina. Priznam, da sem Češko prespal in ne vem, kje se loči vlak za Prago.

Češka carina ni bila huda. Poljska, no o tej se spleča spre-govoriti bolj natančno. V kupeju kjer sem bil, je potovala neka Italijanka, poročena na Poljskem. Glavna njena »šver-carija«: najlon plašči, bluže, srajce in čevlji. Najprej je carinik pregledal moj potni list. Vprašal me je, če imam poleg svojih še kakašne druge stvari. »Nimam« sem rekel, potrdil mi je potni list in v redu. Pri vseh ostalih treh, neki nuni, tej Itali-janki in nekemu moškemu, pa je sledila kompletna »premeta-čina« vseh kovčkov. Neprizade-to sem gledal, kako se moji so-potniki potijo, razlagajo cari-niku, skrivajo stvari... Po pre-gledu so sledili trije globoki vzdihli in oddihi; bili smo na Poljskem.

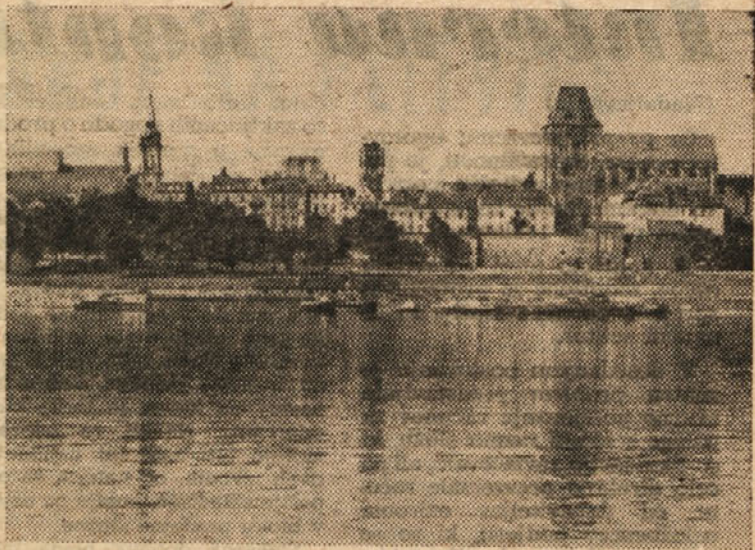
Od meje do meje je ravno polje...

Potovali smo čez Slezijo. Dim-nik pri dimniku, industrija, ka-kršno poželiš. Zadnja postaja tega predela so Katowice. Kupe-se je izpraznil in spet napolnil, saj je Warszawa nekaj milijon-sko mesto, Meka vseh Poljakov.

Torej oglejmo si Wars-zawo.

Na postajo Gdanska (to je warszawski kolodvor) je pripel-ljal vlak ob enajstih. Hitro bom poiskal ORBIS-ovo (poljska po-tovalna in turistična agencija) poslovalnico ali informacijsko pisarno in vse bo urejeno, sem si mislil. Res je bilo vse ureje-no, toda po utrudljivih vožnjah s tramvaji in trolejbusi. Banke niso ob nedeljah odprte, zato sem moral poiskati hotel, da bi v ponedeljek zjutraj uredil formalnosti na agenciji (LO, ki je na Poljskem resor ministr-stva dela), se javil na naši am-basadi in da bi menjal ček.

Stopim v informacijsko pi-sarno, se postavim k pultu in povem (seveda nemško), da sem Jugoslovan, da sem pravkar pripotoval in da rabim so-bo v hotelu. Dekle, ki je čitalo knjigo za pultom me nekaj ča-sa gleda in pravi (po poljsko)

Starodavno poljsko mesto Torun — pogled z Visle.

— nič ni. Bil sem poražen. Pa se pri pultu znajde nek Poljak (znan je nemško) in začneva se pogovarjati. Ponudil mi je po-moč. Mislil sem ga poljubiti. Vozili smo se po Warszawi in končno našli sobo. Ker pa je Poljakom še vedno močno v spominu nemška okupacija sem potem nekako z angleščino (ženska v recepciji je znala an-gleško) dopovedal, da rabim sobo. Dobil sem jo, se vlegel v posteljo in tisti hip zaspal.

V ponedeljek sem najprej menjal ček in se nato odpravil na ministrstvo dela in na našo ambasado. Hitro je bilo vse urejeno in starejša gospa, na

roki ima številko iz Oswiecima (Aušvica) me je potem peljala po mestu, peš, in razkazala tr-govine, kjer se izplača kupova-ti. Še eno noč sem prespal v hotelu in drugo jutro odrinil naprej v Torun, cilj mojega po-tovanja.

Tri ure vožnje in postaja, v stilu postaj južne železnice, me je sprejela. Okoli postaje ni sledu o mestu. Tramvaj te pri-pelje po petnajstih minutah v mesto. Iskal sem tovarno. Grdo sem se nasankal. Sele pozneje sem občutil v nogah, da je to-varna eno uro peš hoje iz me-sta.

(Nadaljevanje sledi)

Predstava Mlinarjevega Janeza na prostem

Prizadevni igralci prosvetne-ga društva Zarja iz Trnovelj, ki nam poleg kvalitetne predsta-ve pozimi, uprizorijo še pred-stavo na prostem, so tudi le-tošnji poletni kulturni molk prekinili z ljudsko igro Mlinar-jev Janez. Celjani to ljudsko igro dobro poznajo, zgodba je izhajala tudi v Celjskem tedni-ku in zato so se prizadevni amaterji lotili prav te predsta-ve. Sodelovalo je osemdeset igralcev, konjeniški klub, pri-padniki JLA in folklorno pev-ska skupina iz Dobrne. Na vseh treh predstavah so bile tribune

polne gledalcev in igralci so se potrudili da so zadovoljili šte-vilne gledalce. Igralci se sicer niso dvignili nad nivo amater-ske uprizoritve, to tudi ne mo-remo zahtevati od njih, vendar so predstavo odigrali solidno in z ljubeznijo.

Predstava, ki je v celoti us-pela, je spet priznanje prizadev-nim mladim amaterjem in za-hvala režiserju tov. Zvižetu, ki je bil duša predstave in brez katerega prav gotovo ne bi us-peli. Saj so začeli praktično brez sredstev; les so jim poso-dili okoliški kmetje, kulise in oder pa so postavili sami. Vse-kakor delo, ki je vredno pohva-le.

Uprizoritev Mlinarjevega Ja-neza kaže, da za ljubezen do odra ni potreben toliko denar in finančni uspeh ampak pred-vsem entuziazem in notranje zadovoljstvo, če predstava uspe.

J. P.

Šahovsko prvenstvo »Cinkarne«

Sporočamo vsem šahistom Cinkarne, da bo letošnje šahovsko prvenstvo predvidoma v začetku meseca oktobra. Sestanek vseh udeležencev bo v torek, 20. septembra 1966 ob 17. uri v šahovskem domu. Na sestanku se bomo pogo-vorili o načinu, začetku in kraju tekmovanja.

Pravico udeležbe na tem prvenstvu imajo vsi člani kolektiva. Prijave sprejema tov. Jože Snajder (mojster v cin-kovem belilu).

Udeležite se v čim večjem številu!

Odbor

Dopisujte v

CINKARNAR

Interna kontrola v podjetju

(Nadaljevanje)

Če so pri prevzemu ugotovljene neke nepravilnosti, je potrebno računom priložiti potrebno dokumentacijo za knjiženje razlik (kopije reklamacij itd.).

To kontrolo torej opravljajo osebe, zadolžene za prevzem in sprejem, nabavna služba in finančni sektor.

V dosedanjem poslovanju je znaten problem predstavljalo ažurno potrjevanje računov za usluge s strani raznih služb, ki so likvidacijo zavlačevale, ali pa celo direktno prevzemale račune od dobaviteljev oziroma uslužbencev podjetij, ki so se tudi izgubljali ter je tako oddelek likvidature bil prisiljen zahtevati v več primerih prepise. Nujno je torej, da vse račune zbirajo v likvidaturi, ki jih nato dostavljajo v likvidacijo nabavnemu oddelku oziroma ustrezni službi v podjetju, ki bi se morale držati ekspeditivne likvidacije.

Kontrola izdajanja blaga in materiala

Izdajanje blaga se opravlja predvsem za prodajo, izdajanje materiala pa zaradi porabe v delovnem procesu. Vsa izdajanja se opravljajo na osnovi ustrezne dokumentacije, ki mora vsebovati vse potrebne podatke, ki lahko služijo kot dokaz, da je izdaja dejansko izvršena. Ni dovolj, da se kontrola omeji samo na ozko kontroliranje dokumentacije, na osnovi katere je izdaja izvršena. V tem slučaju je nujno potrebno, vedno kontrolirati, če se je izdaja sploh morala izvršiti. Na ta način postavljena kontrola ne bo samo formalna, temveč tudi efektivna. To bo torej kontrola, ki se ne zadovoljuje samo s podpisom nekega prejemnika.

Kontrola prodaje

Praviloma se mora prodaja blaga opraviti na osnovi pisemnih dokumentov — zaključnic ali naročilnic, ki vsebujejo potrebne podatke in pogoje. Če se naročilo izvrši ustno ali telefonsko je naknadno potrebno izposlovati pisмено potrdilo ustnih dogovorov. Na ta način se izognemo morebitnim sporom, če je naročilo pravilno izvršeno.

Pogodbe o prodaji zaključuje, oziroma sprejema naročilnice in izvršuje prodajna služba. Ob zaključevanju pogodb mora ta služba voditi računa o plačilni sposobnosti kupca in poskrbeti za vse potrebne pogoje, da bo prodano blago v roku plačano. Pro-

dajna služba mora voditi evidenco zaključenih pogodb o prodaji, oziroma o prejetih naročilih in njihovi izvršitvi z vsemi potrebnimi podatki ter mora skrbeti, da se vse dobave točno in pravilno izvršujejo. Dobave blaga se izvršijo iz skladišč na osnovi pisemnih nalogov prodajne službe. Nalogi morajo vsebovati vse podatke tako glede vrste, količine in kvalitete blaga kakor glede načina in roka dobave, kakor tudi naslov na kateri je treba blago odpremiti. Nalogi za odpremo morajo biti napisani najmanj v dveh izvodih, od katerih se prvi pošlje skladišču, kopija pa ostane v bloku prodajne službe.

Slehema dobava blaga mora torej biti posebno dokumentirana z dokazi, da je dejansko izvršena. Kot dokumentacija lahko služi nalog za odpremo, ki je sprejet od prodajne službe, če je

v več izvodih — najmanj v treh, s tem, da se prvi izvod dostavlja kupcu, drugi finančnemu sektorju, tretji pa ostane v prodajni službi.

Na ta način je ustvarjena delna kontrola o pravilnosti izvršenega dela. Dokončne kontrole je potrebno izvršiti preko »računske kontrole«, če je blago prodano po ustreznih cenah oziroma po cenah, po katerih se prodaja opravlja, finančni sektor pa kontrolira, če je kupec blago ob roku poravnal.

Kontrola zahtevanja materiala

Izdajanje materiala zaradi porabe v procesu dela se ravno tako opravlja na podlagi pisemne dokumentacije (zahtevnice). Pis-

mene zahtevnice morajo vsebovati podatke o vrstah in količinah materiala, kar se zahteva kot podatek, za kakšno delo se material zahteva. Često se pri zahtevnicah pojavlja pomanjkljivost v tem, da v večini primirov ne vsebujejo podatkov, iz katerih se lahko ugotovi, da so zahtevane količine dejansko tudi potrebne. Za kontrolo porabe bi bil ta podatek nujno potreben.

To pomanjkljivost bi odpravili, če bi za vsako delo poprej sestavili poseben predračun materiala, potrebnega zaradi porabe. Predračun bi moral imeti za vsako vrsto proizvoda in za vsako uslugo. Predračun porabe materiala sestavlja tehnična služba skupno z obratom, ki bo delo izvršil. Predračun je potrebno sestaviti na posebnem obrazcu, ki mora vsebovati naslednje podatke: vrste in količine proizvoda ali usluge, ki je sprejeta v delo, vrste in količine potrebnega materiala po enoti mere in za celo količino proizvoda ali usluge. Najbolj primerno je, da je tak predračun sestavljen na posebnem delu delovnega naloga, ki se daje obratom v delo. Ta del delovnega naloga je potrebno pisati v več izvodih ter ga dostaviti delovni enoti, ki bo izvršila proizvodnjo ali uslugo, službi, ki izdaja naloge za izdajo materiala in računovodstvu. Na osnovi tako izstavljenih predračunov lahko delovne enote, ki proizvajajo ali opravljajo usluge zahtevajo material. Ustrezne službe pa lahko odobrijo in izvršijo izdajo samo onih vrst in količin materiala, ki so s predračunom predvidene. Od tako sestavljenega predračuna se ne sme odstopati brez poprejšnje odobritve.

(Dalje prihodnjik)

Transport piritnih koncentratov poteka po tekočem traku

prilagojena v te namene. V nasprotnem primeru moramo napisati poseben dokument o izdaji, ki vsebuje vse podatke in dokaze o odpremi.

Kot dokaz, da je odprema dejansko izvršena služi tovorni list, če se blago pošilja po železnici ali z ladjo, oziroma podpis pooblaščenega prejemnika, če je kupec prevzel blago v poslovnih enotah prodajalca preko pooblaščenih oseb. Istočasno je potrebno ob odpremi skupno z blagom poslati kupcu poseben pisemni dokument (odpremnico), ki vsebuje podatke o blagu, ki ga pošiljamo. Dokumentacijo je treba z dokazi poslati prodajni službi, kateri služi kot osnova za fakturiranje. Takoj po prejemu te dokumentacije je prodajna služba dolžna pregledati pravilnost odpreme in fakturirati odpremljeno blago. Fakturira se na običajen način, pri tem je potrebno paziti, da so računi točni in pravilni ter da vsebujejo vse podatke, ki so potrebni. Fature je treba pisati

IZREDEN ŠTUDIJ MOŽEN TUDI V CELJU

V Celju obstoja že tretje leto Združenje študijskih centrov višjih in visokih šol, ki vsako šolsko leto organizira predavanja in izpite v svojih prostorih za vrsto višjih in visokih šol iz Maribora in Ljubljane. Predavanja so trikrat do štirikrat tedensko v popoldanskem času. Študij traja povprečno tri do štiri leta. Po končanem šolanju in opravljenih izpitih prejmejo slušatelji diplome najrazličnejših nazivov z višjo šolsko izobrazbo.

V prvih dneh meseca septembra je pričel vpis v naslednje višje šole:

Višja ekonomsko komercialna šola Maribor

Višja tehniška šola Maribor

Višja upravna šola Ljubljana ter

Višja šola za organizacijo dela Kranj.

Ker vsi, ki bi radi študirali, nimajo popolne srednješolske izobrazbe, ali sploh ne, bodo tako kakor vsako leto doslej organizirali tudi letos enoletni seminar za sprejemne izpite na višjih šolah.

Vse informacije v zvezi z izrednim študijem dobite na združenju v Celju, Cankarjeva 1 I, soba 4.

NEPOZABNO POPOTOVANJE NA PLITVICE

(Nadaljevanje)

Zanimivo je bilo srečanje z drugo skupino, ki se je istočasno mudila v Bihaču; pripotovala je iz jugoslovanskega juga. Kmalu smo bili, kot se temu reče »skupaj« in z njimi povečali svoje pa tudi njihovo razpoloženje. Izmenjava pristranih besed, in vesela pesem sta vezali naša srca na kraj in tamkajšnje ljudi. Toda kaj. Potovanje je treba nadaljevati, za to pa je potreben tudi počitek. Končno pa je treba vodjo poti tudi ubogati, če hočemo ustreči želji, da se vse kar najlepše izteče.

Naslednji dan so se pokazale nove zanimivosti zlasti na »prijaci — čaršiji«. Prav posebej me je zanimala naša ljudi, ki še hodijo v svojih slikovitih nošah narejenih z lastnimi rokami — brez sodelovanja tovarn. Okraske na njih smo zlasti ženske občudovale.

Točno ob uri smo odpotovali. Še enkrat sem z velikim srčnim občutkom opazovala slikovito pokrajino, dokler se nam ni prikazalo novo področje, kršna Liška, znana po velikih in lepih ljudeh. Po vsem svetu se Ličani »potepajo«, vendar pa radi pridejo domov, če drugače ne, pa umret. Še prej pa smo imeli priliko nadomestiti zamujeno prejšnji dan. Dolga vožnja ob najvišjem in največjem Plitvičkem jezeru je nudila vsem kar najlepší nepozabljiv užitek.

Otočac. Odmor in koliso in misli na velikega iznajditelja Nikolo Teslo, o katerem pravijo: če bi mogli vzeti iz življenja vse njegove izume, bi imeli tempo in bi obstali vsi obrati. Zanimivo je, da piše LOIS ADAMIC, brat našega komponista Emila, v knjigi »Iz dveh domovin«, da je Nikola Tesla leta 1942 dejal: »Iz te vojne... se bo moral roditi nov svet... svet, v katerem ne bo več izkoriščanja slabotnega po močnejšem, ali dobrega po zlem, svet, v katerem bogataši ne bodo več porabljali revežev in uganjali nad njimi nasilja; kjer bodo razum, znanost in umetnost služili družbi za izboljšanje in oplešanje življenja, ne pa za osebno kopičenje bogastva. Ta novi svet ne bo več svet teptanih in ponižanih, ampak svet svobodnih ljudi in svobodnih narodov, ki bodo vsi enako spoštovali in cenili človeka.«

O Neil, znameniti znanstveni urednik ameriškega časopisa pa pravi o njem, da je bil Tesla največji genij vseh časov in ga primerja z grškimi in rimskimi bogovi. Tesla je ustvaril moderno dobo, metal je strele kot Jupiter, izzval je grom bogov kot Ajaks, se igral z ognjem kot Prometej, kot Avropa je osvetlil zemljo, kot Herkules je prefrlesel zemljo, kot Merkur je povezal neskončna prostran-

stva in kot Hermes je vdihnil zemlji električno dušo, ki utripa od tečaja do tečaja. Jugoslovani smo lahko ponosni na svojega velika Ličana.

Med Malo Kapelo in Velebitom je sedlo. Ravno na tem sedlu se razburja pravljčni zmaj Vukotin, ki nagaja mornarjem v Senjskem kanalu s svojo silovito burjo. Tokrat je bil miren, da smo lahko izstopili iz avtobusa in občudovali pred nami ležečo pokrajino, morje in številne otoke. Nevarne serpentine proti morju so marsikaterim rahljale živce. Toda previdni »mojster volana« je vse izpeljal v največje zadovoljstvo, da smo v Senju spet lahko mislili bodisi na tujski promet še bolj pa na zgodovino, iz katere je vzel Seona zgodbo »Varuj se senjske ruke«.

Pred odhodom oziroma pred potovanjem domov, smo se ustavili v svetovno znani Opatiji, kjer se pa nisem mogla razživet, ker sem dobro vedela, da je ta kraj le za tuje denarne mogotce. Končno si pa mislim, naj tujci kar največ porabijo pri nas, saj jim dovolj, morda po nekod še preveč skrbno strežejo, da marsikateri pozabj na svoj narodni ponos.

Če že potujemo preko Krasa, bi pač ne bilo prav, da ne bi poskusili temkajšnjega zlahtnega kraškega terana. Ta je bil pa res pristen. Razigranost je ravno na poti proti domu dosegala vrhunec, da smo sproščeni prepevali.

Naj gre moje pripovedovanje h kraju. Navada je, da se na poti domov ustavimo, ali na

Prav posebej pa me je gnila discipliniranost potovalcev. Ze zaradi discipline, to je reda, je bilo nepozabno potovanje lepo. poleg vsega je bilo pa še kronano z lepim sončnim vremenom.

Ze v začetku sestavka sem se zahvalila pobudnikom in organizatorjem izleta družini Počitniške zveze in Sindikalni po-družnici. Naj to zahvalo ponovim, ki velja vsakemu, ki je kakorkoli prispeval, da je bilo v resnici lepo, nepozabljivo lepo.

Mnogi prireajo izlete v tujino. Zdi se mi škoda denarja, četudi je tujina po svoje zanimiva. Vendar pa je mnogo boljše, da spoznavamo najprej svoj svet, ki ima toliko prečudovitih lepot in zgodovinskih vrednot da nam je nujno spoznavati najprej te.

V tem primeru moram soglašati z našim Cankarjem: »O domovina, ti si kakor zdravje!«

Anda Kotnik

Motiv s Plitvič-kih jezer

Samo ob sebi je bilo umevno, da smo ob morju marsikje dalj časa obstali, saj je nas, »suhozemec« zanimala vsaka malenkost ob morju. V Crikvenici smo srečali precej gostov. Pravijo, da Slovenci najdeš povsod. Za našo priliko pa bi lahko rekla, da Celjana najdeš povsod, saj smo jih srečali nič koliko.

V Rijeki je bilo treba zopet skrbeti za prenočišče. Spet je bil naš dragi Djordje, ki je bil zelo utrujen zaradi vsemogočih skrbi, da bi nam čim bolj stregel, na svojem mestu in našel Dom Crvenog krsta in dom PZJ na Sušaku. Tudi ta so nam postregli v naše zadovoljstvo. Počitek v šotorih ob tako lepem vremenu in ob tako lepi noči, pa še pošteno utrujen, nam je vrnil moči za naslednji dan. Zelo nam je padla v oči izredna snaga okolja, poleg tega pa še sorazmerna nizka cena. (Zajtrk 120, kosilo 350 S-din).

Trojanah, ali pa na Vranskem. Tokrat smo bili presenečeni na Vranskem, na predzadnji postaji, kjer smo uživali dobrote gostoljubnih ljudi privatne gostilne. Zaradi cen in solidne postrežbe nismo imeli kaj reči. Pač vsestransko zadovoljstvo.

Za zaključek naj povem še to. Ali verjamate, da sem v revnih predelih naše domovine veliko bolj uživala, kakor v bogataški Opatiji, kjer je denar gospodar lepote.

Zelo lep vtis sem dobila od naših srbsko govorečih tovarišev Ljubiše in Mileta ter drugih. Moj mož mi neštetokrat pripoveduje o veliki srbski preprosti duši in o njihovem srčnem bogastvu. Med nami so se počutili v resnici domače in Ljubiša mi je dejal, da mu je žal, da je potovanja konec, ker bo moral zopet nazaj v svoj samski dom. Zelo sem razumela njegovo izjavo — o samoti.

PRAKTIČNI NASVETI

ČIŠČENJE STEKLA

Madeže oljne barve odstranimo s stekla tako, da jih drgnemo s krpo, namočeno v terpentinov cvet.

Okna in steklene predmete lepo umijemo, ako dodamo na liter vode žličko petroleja, nato pa okna oziroma steklene predmete obrišemo s flanelasto krpo.

KAKO ODPRAVIMO PEGE NA OBRAZU

V kozarec stisnemo sok ene limone ter v njem raztopimo žlico navadne kuhinjske soli. Z brisačo, ki jo pomočimo v to raztopino rahlo zdrgnemo obraz na pegastih mestih. Neko-liko je treba sicer potrpeti, ker to malo peče, vendar je postopek uspešen.

PIK ZUZELK

Izderimo morebitno želo, nakapajmo salmiak, nato na oteklino polagajmo borove obkladke ali alkoholne obkladke.

Omel in krtač ne smemo sušiti pri vroči peči, ker se zmehača smola, ki veže ščetine na hrbtni strani in začno le-te izpadati.

Tovariš urednik!

Prav lepe pozdrave Vam in kolektivu Cinkarne. Tudi Vam se prav lepo zahvaljujem za list »Cinkarnar«, ki ga vsak mesec redno sprejemem, vesel sem ko čitam, kako kolektiv Cinkarne napreduje in si gradi nove moderne objekte. Ponosen sem, da sem bil nekoč član tega kolektiva.

Včasih pridemo skupaj cinkarniški penzionisti pa se marsikaj pogovorimo; mogoče Vas bo zanimalo kaj sta se pred dnevi pogovarjala dva cinkarniška penzionista. Prvi je član društva upokojencev Trnovlje, drugi pa v Storah; prvemu je ime TRN, drugemu pa STOR. Pogovor med njima je tekel takole.

TRN: Lej ga, lej, kod si se pa zopet potepal?

STOR: Penzionisti smo imeli sejo v Storah.

TRN: Kaj ste pa zopet sejali, gotovo boste šli zopet na kakšen izlet?

STOR: Ne bo nič izleta, več reforma je vse prekrizala pa tudi cvenka ni, skritih rezerv pa še manj.

TRN: Kaj letos vam Cinkarna ne bo nič dala, prejšnja leta je.

STOR: Kako pa naj da, saj vidiš kako novo fabriko gradi, kje pa naj vzame.

TRN: Si bral v Cinkarnarju kako lepo neka ženska opisuje, da so šli na izlet na Plitvička jezera in po lepi naši domovini, kako so se lepo imeli.

STOR: Bral sem, kar mило se mi je storilo.

TRN: Ja veš Stor, če bi se kakšen tovariš v Cinkarni še spomnil na penzioniste pa bi rekel tistemu šoferju Fricu. Ti Fric, daj no enkrat penzioniste v avtobus strpat pa jih zapelji h kakšnemu jezeru ali pa k morju naj bi se malo okopali; ali pa na kak samotni kraj.

STOR: Hudiča, zakaj pa praviš na samotni kraj?

TRN: Lej ga no, zato da ne bodo tujcem na poti, pa malo cvenka je tudi.

STOR: Kaj pa ti rečeš o tistem penzionistu, ko je prosil da bi mu Cinkarna kupila televizor.

TRN: Ni neumno, deset let naporne službe; bil je cinkarniški »agent«, vozil se je po svetu, prodajal in hvalil cinkarniško robo, to so že velike zasluge, res čudno, da so revežu to prošnjo odklonili.

STOR: Mej duš, ta bi bila pa lepa, kaj pa potem tisti penzionist, ki je bil 23 let v Cinkar-

ni pa udarnik pa racionalizator pa je napravil več sto udarniških ur, ta mora potem dobiti kakšnega fičkota, ima pa samo bicikel.

TRN: Zadnjič je tudi na televiziji prikazan neki cinkarniški penzionist, pa ga nisem spoznal, povedal je tudi, kako lepo se poslovijo od tistih delavcev ko gredo v penzion; vsak prejme eno plačo in ročno uro, jaz ti pa povem, da tega nisem bil deležen.

STOR: Kaj misliš TRN, da se na moji tresočji roki za 29 let, 10 mesecev, dvajset dni službe

ne bi lahko svetila kaka Darvilka.

TRN: Veš kaj Stor, dva meseca še greš nazaj delat pa boš dobil darvilko.

STOR: Pa je tisti penzionist na televiziji še kaj drugega povedal?

TRN: Nekaj je še zamrmral od nekakšnih vabil in proslav, potem pa je kar povetil oči, ne vem če od žalosti ali česa drugega.

STOR: Mogoče se pa tudi na njegovi roki ne sveti Darvilka?

TRN: Pa ne daj vse prej na veliki zvon, kakor bo »Cinkarnar« ta pogovor objavil.

STOR: »Misliš, da bo to hotel »Cinkarnar« objaviti, kaj vse se penzionisti pogovarjajo.

TRN: Seveda bo pisal, če bo le urednik »Cinkarnarja« objavil.

A. Bobek

- POŠKODBA OČESA

Poškodba očesa (npr. s kamnom, puščico ipd.) je često hudo nevarna. Oko je zelo občutljiv in nežni organ. Račel sterilni zavoj in takoj k zdravniku v bolnišnico.

TUJEK V OČESU

Ne menčajmo očesa, oko narabla zaprimo, da se naberejo solze, povlecimo nekajkrat zgornjo veko preko spodnje. Včasih je treba veke zaobrtniti in odstraniti tujek s koščkom sterilne gaze.

VEČ POZORNOSTI NEGI NOG

V naši državi se je pedikira začela razvijati šele po prvi svetovni vojni. S pedikiro so se prvotno bavili predvsem brivci, ki so to delo navadno opravljali z britvijo, ki je niso več uporabljali za britje brade.

Prvi pravi pedikir se je pojavil v Zagrebu; prišel je iz Dunaja. Po rodu je bil Slovenec imenovan Cepin. Na Dunaju se je izučil pedikire in je svoje znanje prinesel k nam leta 1928. Ravno njemu se moramo zahvaliti, da se je pri nas razvila pedikira.

Čeravno se je pedikirska stroka pričela pri nas razvijati že po prvi svetovni vojni, ni doživela tistega razmaha, kot bi bilo potrebno, ker večina nas ne skrbi dovolj za svoje noge.

Skrbimo za svoje roke, obraz, zobe, lase, toda zelo malo pozornosti posvečamo nogam. Zato ni čudno, da statistika ugotavlja, da ima devet ljudi od desetih kakršnekoli nevšečnosti s svojimi nogami. Če bi bile noge tako vidne, kakor obraz, bi najbrž bolj pazili nanje.

Za skrbno nego nog ne potrebujemo dosti časa, ta čas pa je dobro poplačan, kajti mnoge nevšečnosti na ta način lahko preprečimo v samem razvoju boleznih nog. Predvsem našim delovnim ljudem, ki so stalno na nagah bi bilo priporočljivo, da bi te nasvete upoštevali.

Človeška noga je čudovita del tehnike. Narava je v človeški nogi ustvarila dovršeno delo tehnike. Sestavljena je iz 26 kosti, ki tvorijo nekakšen lok oziroma obok. Ogrodje noge podpirajo kite, mišice in vezi, skozi katere se prepleta mreža arterij, ven in živcev. Stanje teh, med seboj povezanih delov je življenjsko pomembno za brezhibno delovanje nog.

PRIRODNA UREDITEV — TRI TOCKE, KI NOSIJO TEŽO. Noga ima dva glavna loka: notranjega vzdolžnega ter metatarsalnega. Ta dva loka tvorita skupaj tri točke, ki nosijo težo telesa. Prva je v peti, druga v korenu malega prsta in tretja v korenu velikega prsta. Ta ureditev omogoča vsaki nogi popolno ravnotežje, kadar pa je to ravnotežje porušeno, potem se navadno pojavijo težave z nogami.

Ne prezirajmo malih simptomov. Nikoli ne zanemarjajmo najmanjših nevšečnosti z nogami. Četudi trenutno ne izgleda nič hudega, se stanje lahko poslabša, če stvari ne posvetimo dovolj pozornosti in skrbnega ravnanja. Simptomi, ki se pojavljajo znova in znova, so v bistvu opozorila, da je z nogo nekaj narobe. Isti pomen ima Zabolčina, ki ne preneha. Ti znaki pogosto označujejo, da se v strukturi noge razvija neka bolezen ali slabost, ki nam kasneje lahko povzroči resne težave. Zato se zaščitimo že od vsega začetka s tem, da skrbno pazimo na svoje noge. Zgodnja pozornost in strokovni nasveti pedikirja nam lahko prihranijo mnogo nevšečnosti v prihodnosti.

Težave z nogami imajo lahko doljnosežne posledice. Če nas bolijo noge, se posledice navadno čutijo po vsem telesu. Kadar je pritisk na nožni živec prevelik, potem je posledica navadno bolečina v hrbtenici — križi, ali pa revmi podobne bolečine v različnih delih telesa. Bolečje noge često povzročajo utrujenost in živčno razdražljivost ter napetost, kar se jasno pokaže v obnašanju. Često lahko iščemo vzroke za fizične motnje v obolenosti nog, zato ne smemo prezreti bolečin

v nogah z izgovorom, saj bo kmalu minilo.

Vsak dan si umijmo noge. Osnovno sredstvo za zdravje naših nog je redno, vsakodnevno umivanje nog z milom, ki očisti kožno površino. Tudi kožne pore morajo biti povsem očiščene nesnage, da lahko koža nemoteno in pravilno deluje. Zato dodajmo kopeli za noge kopalno ali morsko sol, da postane voda aktivnejša in pomaga koži znebiti se nesnage ter da se noge počutijo osvežene in okrepljene. Vedno moramo skrbno osušiti kožo med prsti. Dnevna skrb mnogo pripomore k zdravju nog in nam vzame le nekaj minut časa. Po umivanju pride na vrsto masaža nog s kremo ali vazelinom. Če imamo čas in če so noge utrujene, je dobro, da to skrbno opravimo. Če nam časa primanjkuje, zadostuje tudi hiter postopek vtiranja kreme v kožo. Nikoli ne pozabimo vsako jutro napudrati nog in to s pudrom, ki dobro absorbira in ki vsebuje tudi antiseptične sestavine. To pomaga ohraniti noge sveže in hladne ter preprečuje utrujenost in infekcijo. Pomnimo! Ze otroke je treba navajati k skrbni negi nog.

Vedno skrbno postrizimo nohte in to vsaj enkrat tedensko! Kakšni so pravilno postrizeni nohti? Ne režimo vogalov nohtov, ker bomo povzročili, da nam bodo nohti rasli v meso. Ne režimo jih prekratko, pustimo jih malo daljše, da tako varujemo konice prstov pred pritiskom in preveliko občutljivostjo. Nikoli ne uporabljajmo za to opravilo noža. Strizimo jih le z škarjicami in jih oblikujemo s pilo, če je to potrebno.

(Dalje priložniš)

NASVETI - NASVETI - NASVETI

OSEBNA IZKAZNICA

Osnovni dokument vsakega državljanca je osebna izkaznica. S to uradno listino se lahko državljan vsepovsod (razen v tujini) izkaže. Drugi dokumenti za dokaz istovetnosti niso veljavni. Zato moramo imeti osebno izkaznico vedno pri sebi. Pri nas je z uredbo predpisano, da mora imeti osebno izkaznico vsak, ki je dopolnil 18. leto starosti. Praksa pa kaže, da bi mo-

rali imeti izkaznico že od 14. leta dalje, saj je izdaja drugih dokumentov, kot sta na primer delavska in zdravstvena knjiga, vezana na osebno izkaznico.

PRASKE IN MALE RANE

Iztisnemo kri, da odplavi nevarno nesnago. Če je več nesnag v rani, jo v smer proti robu previdno očistimo s sterilno gazo, namočeno v 2% jodovi tinkturi. Očistimo in razkužimo tudi okolico rane, toda pri tem pazimo, da ne zanesemo nesnag v rano. Ko se jod posuši, pokrijemo s plastjo sterilne gaze (v sili s sveže prelikanim robcem).

NE ZAVRZIMO JAJCNIH LUPIN!

Kar malo smo pozabile, kako koristno lahko uporabljamo jajčne lupine, zato jih čestokrat vržemo v ogenj ali v smeti.

S posušenimi in zdrobljenimi lupinami lahko lepo očistimo stekleno posodo. Na primer v zelo umazane steklenice stresemo pest lupin, nalijemo vanjo vode in jo pustimo čez noč, da se umazanija odmoči.

Pomešane s kisom in soljo so lupine izvrstno čistilno sredstvo za bakrene in medeninate predmete.

Z jajčnimi lupinami tudi lahko pognojimo sobne evetlice, kar je nujno zlasti tedaj, če vsebuje prst v lončkih premalo apna.

Jajčne lupine so znane kot odlično belilno sredstvo pri pranju belega perila. Zavežemo jih v vrečico, ki jo potopimo v kotel, v katerem kuhamo perilo. (Pri strojnem pranju to seveda ne pride v poštev).

Počitniška sezona se bliža h koncu, toda še vedno radi obujamo spomine na prijetne ali pa tudi drugačne trenutke z letnega dopusta. Na sliki: letovišče Počitniške skupnosti Zalec, kjer so letovali tudi člani našega kolektiva.

Nesreče v gospodinjstvu KI JIH POVZROČA ELEKTRIKA

Kljub stalnim opozorilom se še vedno dogajajo nesreče, ki jih povzroči elektrika in to ne samo v obratih, ampak tudi po domovih, ker ljudje ne znajo pravilno ravnati z različnimi električnimi napravami (od navadnega kuharika pa do kompliciranega električnega aparata). Često pa se nesreča zgodi, ker se preveč zanesemo na to, da se nam ne more nič pripetiti in ravnamo z električnimi napravami prav lahkomišlno.

Nekaj navodil, ki nas bodo obvarovala nesreče, če se bomo po njih ravnali:

Nikoli ne uporabljajmo pokvarjenih žic, vtičakov in vtič-

nic. Popravi naj nam jih le strokovnjak, ki svoj posel razume. Vsako laično popraviljanje, kot je na primer povezovanje natrgane žice z različnimi trakovi, lahko pripelje do nesreče.

Vtičakov ne vlecimo iz vtičnice za žico, posebno ne, če je ta žica pretrgana in razvita tik ob izolirnem delu.

Ne vtičujemo v vtičnice različnih kovinskih predmetov, da bi tako vtičnice popravili. Posebno otroci se radi tako igrajo. Previdno ravnamo, če namestimo vtičnice tako visoko, da jih majhni otroci s tal ne dosežejo.

Ne dotikajmo se električnih aparatov z mokrimi rokami. Zelo pogosto se pripetijo nesreče v kopalnicah, zato naj velja, ne segajmo z rokami na primer po električni pečici, če sedimo v kadi. To je igra s smrtjo. S podkovanimi čevlji ne stojmo na mokrih tleh, kadar segamo po stikalu. Mokra tla so nevarna tudi v kuhinji, posebno še, če je mogoč stik med kuharikom in vodovodno pipo.

Nikoli se ne dotikajmo dveh električnih naprav hkrati, npr. telefona in pečice, radijskega sprejemnika in žarnice, ali vodovodne pipe in kuharika, čeprav so vsi trije aparati izolirani, se lahko zgodi, da ne opazimo nastale napake in nesreča je tu.

Žarnice menjamo le, če smo poprej izklopili tok, najbolje glavno varovalko. Med nevihto izklopimo radijske sprejemnike, prav tako, kadar odidemo za dalj časa iz stanovanja. Tedaj potegnemo tudi vse vtičake iz vtičnic.

Med nevihto se po možnosti ne poslužujmo telefona.

Če nam v kakem električnem aparatu praska in poka, prekinimo tok in pokličimo strokovnjaka, da napako odpravi.

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. mesto na Stajerskem, 6. začetnik dinastije Arpadovičev, 10. španska letalska družba, 12. kazalni zaimek, 13. apetit, 14. prвина, 17. osebni zaimek, 18. dom, 20. razveza, 22. Beotijec, 23. domača žival, 24. složna, 26. opica, 27. Eisenhowerjev vzdevek, 28. tuje žensko ime, 29. spletko (2. sklon množine), 32. JAL, 33. ploščina, 34. kratica za ljudski odbor, 35. stari Slovani, 36. črn (franc.).

NAVPIČNO: 1. nauk o celicah, 2. trd črn les, 3. zdravilo, 4. kratica za mlajši, 5. samoglasnik, 7. skrajni del kopnega, 8. zdravnik specialist, 9. žensko ime, 11. francoska filmska igralka, 15. ploskve, 16. IJON, 18. podjetje v Sloveniji, 19. samoglasnik, 21. žučnica, 25. nasičen ogljikovodik, 29. reka v Grčiji, 30. reka v Aziji, 31. zgoraj, 33. arabski žrebec.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10				11	12			
13				14	15			16
17			18	19				
20		21					22	
23				24		25		
26					27			
28				29			30	31
32				33			34	
		35				36		

**Dapisujte
V NAŠ LIST**

Vrednost točke

avgust 1966

Vrednost
točke
v avgustu
neto
Preseg norme
—
v odstotkih

I. EKONOMSKA ENOTA METALURGIJA:			
1. Predpražarna in žveplena kislina	1,25	0,02	
2. Aglomeracija	1,25	8,09	
3. Topilnica I. in II. peč	1,22	—	
4. Topilnica III. in IV. peč	1,23	—	
5. Topilnica V. peč	1,25	—	
6. Topilnica VI. peč	1,20	—	
7. Topilnica VII. peč	1,22	—	
8. Topilnica VIII. peč	1,22	—	
9. Topilnica IX. peč	1,21	—	
10. Topilnica X. peč	1,21	—	
11. Thede peč	1,27	—	
12. Cinkovo belilo	1,15	11,05	
13. Keramika	1,21	8,50	
14. Skupne službe topilnice	1,22	—	
15. Plinarna in kotlarna	1,22	—	
16. Nova žveplena	1,25	—	
17. Skupne službe metalurgije	1,24	—	
II. EKONOMSKA ENOTA PREDELOVALNI OBRATI:			
1. Valjarna cinkove pločevine	1,24	2,97	
2. Cinkografija	1,20	8,14	
3. Oblikovalnica cinkove pločevine	1,38	1,10	
4. Zlebovi in cevi	1,30	3,95	
5. Cinkova žica	1,35	—	
6. Skupne službe predelovalnih obratov	1,26	—	
III. EKONOMSKA ENOTA ANORGANSKA KEMIJA:			
1. Kromov galun	1,41	—	
2. Na-hidrosulfid in metalit	1,24	—	
3. Na-sulfid	1,36	—	
4. Litopon stari in cinkovsulfat	1,28	—	
5. Litopon novi	1,25	—	
6. Povprečje litopona	1,26	—	
7. Svinčevi oksidi	1,40	—	
8. Superfosfat	1,36	9,08	
9. Povprečje superfosfat	1,36	—	
10. Utramarin	1,37	—	
11. Modra galica	—	—	
12. Modri baker	1,36	—	
13. Skupne službe anorganske kemije	1,36	—	
14. Kemični obrat III. Mozirje	1,36	—	
15. Skupne službe Mozirje	1,34	—	
16. Laboratorij	1,27	—	
IV. EKONOMSKA ENOTA ORGANSKA KEMIJA:			
1. Vse službe	1,23	—	
V. EKONOMSKA ENOTA VZDRŽEVALNI OBRATI:			
1. Priprava dela	1,25	—	
2. Strojni oddelek	1,25	4,61	
3. Gradbeni oddelek	1,25	0,79	
4. Merilni oddelek	1,25	4,96	
5. Elektro delavnica	1,25	4,94	
VI. PREDRACUNSKA ENOTE:			
1. Strokovne službe	1,25	3,60	
2. Družbena prehrana	1,25	—	
3. Počitniški dom »Rinka«	1,25	—	
VII. CELOTNO PODJETJE:			
	1,25	2,75	

Novosti iz naše KNJIŽNICE

Barnes R. M.: Studij jpkreta i vre'ne-
na. Zagreb 1964. S. 657.54
Block R. J., E. L. Durrum, G. Zweig:
A Manual of Paper Chromatography and
Paper Electrophoresis. 2. ed. New York
1964. S. 545.844
Cveklj V.: Poluprovodničke diode i
tranzistori. Beograd 1965. S. 621.314
Dvadeset godina tehnike i privrede
Jugoslavije 1945—1965. Beograd 1966. S.
62
Englesko-srpskohrvatski tehnički rec-
nik. Elektronika. Beograd 1964. S. 413:
621.38
Grankova L. P., R. S. Minc, L. A.
Petrova: Diagrammy sostojanja meta-
ličeskikh sistem. Vyp. 9. Moskva 1966.
S. 669.01
Hristović D., A. Zaborski: Impulsna
elektronika. Beograd 1964. S. 621.38
Jamrack W. D.: Rare Metal Extraction
by Chemical Engineering Techniques.
Oxford 1963. S. 669.2.00
Kekić Z.: Kibernetika. Zagreb 1962.
S. 621.391

Kongres o industrijski kemiji Slove-
nije. Celje 1966. S. 66
Kralj V., F. Rob: Organizacija eviden-
cije i likvidacije potraživanja i obaveza
u poduzećima. Zagreb 1965. S. 657.6
Landee R. W., D. C. Davis., A. P.
Albrecht: Priručnik za elektroniku. Beo-
grad 1965. S. 621.38
Milivojević B., D. Pantić: Tranzistor-
ska elektronika. Beograd 1964. S. 621.38
Novosel M.: Psihologija za inženjere.
Zagreb 1965. S. 658.013
Omerza Z., F. Umek: Tipizirana jekla.
Ljubljana 1966. S. 669.1
Pavlič I.: Matematička statistika. Zag-
reb 1962. S. 519.2
Statistika spoljne trgovine SFR Ju-
goslavije za 1963. godinu. Beograd 1964.
S. 382
Statistika spoljne trgovine SFR Ju-
oslavije za 1964. godinu. Beograd 1965.
S. 382
Tehnička enciklopedija. 11/ zagreb
1966. S. 63

KADROVSKE VESTI

V avgustu so prišli v podjetje: An-
toničič Vinko, Ojstršek Jernej, Brečko
Srečko, Lancner Jože, Uršič Franjo,
Kunsteck Franc, Gabrovac Ivan, Drev-
šek Franc, Pulko Ivan, Zarič Dragutin,
Bakić Mijat, Bole Anton, Podergajs
Florjan, Krajnc Martin, Kolar Jože,
Fajfer Janko, Burater Pero, Rozmarič
Ivan, Samec Martin, Svenšek Konrad,
Grgović Anton, Bezovnik Vilbald, Ko-
lar Milan, Atanojević Momčilo, Jovan-
kić Jovan, Antlejš Mirko, Kozelj Alojz,
Ferne Ivan, Kalem Andro, Lapadotović
Savo, Pavnovič Tomislav, Jurak Jože,
Benedečić Andrej, Germadnik Ivan, Mi-
lakić Jovo, Cvar Viktor, Jakanović Mi-

lovan, Bračko Viktor, Mihošek Milan,
Videčnik Alojz, Johanovič Milovan, Me-
glič Miho, Pečnik Franc, Vržogić Vla-
stimir.
Odsli iz podjetja: Turnšek Anton,
Turnšek Franc, Legvart Rudi, Kržišnik
Stanislav, Golež Friderik, Čulak Ivan,
Zavski Franc, Crnić Anton, Premuž
Franc, Krajnc Karl, Robič Hinko, Sto-
janović Branislava, Čepin Milla, Košec
Alojz, Solinc Ivan, Mikulčić Jože, Kacin
Jože, Kovačić Alojz, Kovač Herman,
Drevšek Franc, Gabrovac Ivan, Zari-
ković Jože, Zagar Ivan, Bakić Mijat,
Dobnik Viktor, Stritih Zdenko, Pulko
Janez, Gerčar Emil, Lancner Jože,
Krajnc Martin, Zarič Dragutin, Kuković
Adolf, Hlupič Josp, Kozl Alojz, Joha-
novič Milovan, Pečnik Franc, Samec
Martin, Benedečić Andrej.
Izključen iz podjetja: Musrajbašić
Hajrudin.
Poročil se je: Kenjalo Ostoja.

Objavljamo spored filmov, ki jih bo-
do predvajali celjski kinematografi od
15. septembra do 15. oktobra 1966:

UNION:

- Od 15. do 16. septembra
»UMRLI SO OBUTI«
ameriški film
- Od 17. do 21. septembra
»ZAKLAD V LONDONSKEM STOLPU«
nemško-angleški film
- 22. septembra
»GIUSEPPE V VARSAVI«
poljski film
- Od 23. do 26. septembra
»SRECA«
francoski film
- 27. septembra
»BALADA O MOSKVI«
sovjetski film

Od 28. do 29. septembra
»MORGANOVI GUSARJI«
ameriško-italijanski barvni Cs film

Od 30. septembra do 1. oktobra
»DNEVI IZKUSNJE«
jugoslovanski film

Od 2. do 5. oktobra
»TOLPA ANGELOV«
ameriški film

Od 6. do 7. oktobra
»KLJUC«
jugoslovanski film

Od 8. do 11. oktobra
»DRAGI JOHN«
švedski film

Od 12. do 15. oktobra
»RAZPOSAJENI DELFIN«
ameriški barvni film (Walt Disney)

METROPOL:

Od 15. do 18. septembra
»SLUZABNIK«
angleški film

Od 19. do 21. septembra
»MAMA, POSLUŠAJ MOJO PESEM«
španski barvni film

22. septembra
»POROČNA OBLEKA«
poljski film

Od 23. do 24. septembra
»CAS JE PRENEHAL OPOLNOCI«
sovjetski film

Od 25. do 28. septembra
»OLIMPIADA V TOKIU«
japonski barvni Cs film

Od 29. do 30. septembra
»SIEGFRID«
italijanski barvni Cs film

Od 1. do 5. oktobra
»TAJNI AGENT STANISLAV«
francoski barvni Cs film

Od 5. do 9. oktobra
»V IMENU PRAVICE«
ameriški film

Od 10. do 11. oktobra
»JAZ, KUBA«
kubanski film

Od 12. do 13. oktobra
»ZGODILO SE JE NEKE NOČI«
ameriški film

Od 14. do 15. oktobra
»SLI BOMO V MESTO«
jugoslovanski film

LETNI KINO:

Od 14. do 15. septembra
»FEDRA«
ameriški barvni film

Od 16. do 17. septembra
»OSVAJALEC MARAKAIBE«
italijanski barvni film

Od 18. do 19. septembra
»PSIHO«
ameriški film

Od 20. do 21. septembra
»OD TOD DO VEČNOSTI«
ameriški Cs film

Od 22. do 23. septembra
»VLOMILEC«
angleški barvni film

Od 24. do 25. septembra
»OTROCI KAPETANA GRANTA«
ameriški barvni film

Od 26. do 27. septembra
»MONGOLI«
italijansko-francoski barvni Cs film

Od 28. do 29. septembra
»PREPOVEDANE STRASTI«
ameriški barvni Cs film

30. septembra
»PAST ZA STARSE«
ameriški barvni film

Predstave so vsak dan ob 16., 18. in
20. uri; v letnem kinu pa ob 20. uri.
Program objavljamo po podatkih Kino-
podjetja Celje in za spremembe ne od-
govarjamo.

Izdaja Cinkarna, metalurško-
kemična industrija, Celje. Ure-
ja uredniški odbor. Odgovorni
urednik Zlatko Šentjerc.
Glasilo izhaja vsakega 15. v
mesecu. Prispevke sprejema-
mo do 28. v mesecu. Rokopisov
in slik ne vračamo. Naslov:
Uredništvo glasila »Cinkarna«,
Cinkarna, Celje. Tel. 39-81,
39-82, interna 53. Tisk in klišejji
GP »Celjski tisk« Celje.